ԺԸ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5696 — 14/27 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1904 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ — 18 ՇԱՊԱՆ 1322 — ԺԸ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5696

درعليه‌ده غلطه‌ده ﴿آره‌ولك﴾ غزته‌سى اداره‌خانه‌سى

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանճօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK"
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ եւ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղր.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի

Տեսակցութեան համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովը բացուելուն պէս՝ առաջին գործն եղաւ վիճաբանիլ Վատիկանի հետ յարաբերութեանց խզման եւ Նախարարապետ Պ. Քոմպի այդ մասին բռնած ընթացքին վրայ, մանաւանդ իր մէկ քաղաքական ճառով յայտնած այն գաղափարին վրայ՝ թէ պէտք է բաժնել Եկեղեցին Պետութենէն եւ կրօնական ելմտացոյցը ջնջել: Ընդդիմադիր կուսակցութիւնը կը մեղադրէր Պ. Քոմպը՝ մասնաւորապէս սա առարկութիւնը ընելով թէ ինքը կանխամտածութեամբ առաջ բերած է Վատիկանի հետ խզումը: Աւելորդ է սակայն ըսել որ եթէ Նախարարապետը վստահութիւն չունենար երեսփոխաններու մեծամասնութեան՝ իր գաղափարներուն համամտութեանը վրայ, այնչափ առաջ չէր երթար, ո՛չ խզումը առաջ կը բերէր եւ ոչ նշանակեալ ճառը կը խօսէր: Ուստի բոլորովին ապարդիւն մնացին ընդդիմադիրներուն բողոքները եւ դիտողութիւնները: Երեսփ. Ժողովը 237ի դէմ 325 քուէով համակիր գտնուեցաւ Պ. Քոմպի յայտնած գաղափարին թէ պէտք է բաժնել Պետութիւնը ու Եկեղեցին եւ ջնջել կրօնի ելմտացոյցը:

Հարկ չկայ ըսել նաեւ որ եթէ երեսփոխաններու մեծամասնութիւնն ալ ընտրողներու հետ դաշնակցած համամիտ չըլլար այդ գաղափարին, թոյլ չէր տար Պ. Քոմպի՝ առաջ վարելու իր հակակղերական ընթացքը: Ըսել է թէ Ֆրանսայի ժողովրդեան մեծ մասը ինքն է որ կը փափագի թօթափել առին կղերին լուծը, ջնջելով անոր յափշտակած վարկը եւ չընելով կրօնի համար պաշտօնական որ եւ է ծախք: Ժողովուրդ մը որ ըստ մեծի մասին այս գաղափարը ընդգրկած լինցած է, ալ հեռ դժուար է թէ կարելի ըլլայ յետոյ կասեցնել իր բռնած այդ ընթացքէն: Ու Ֆրանսայի ժողովուրդը Գ. Հանրապետութեան հաստատութենէն ի վեր այս ոգիին ու գաղափարին կը պատրաստուէր: Ուրիշ նոյնքան ժամանակամիջոց մը պէտք է՝ հակադարձ հոսանք մը առաջ բերելու համար: Բայց քանի որ տիրող արդի վարչութիւնը կը շարունակուի, եւ սկիզբէն ի վեր բռնած ուղղութիւնը եւ տեւած դատարկակութիւնը փոխելու եւ չշարունակելու պատճառ մը չունի, ընդհակառակը աւելի ազդուութեամբ եւ յարատեւութեամբ առաջ տանելու հաստատ միտք եւ կամք ունի:

Այս վիճակը առաջ չէր գար Ֆրանսայի մէջ, եթէ կղերը չշարունակէր միշտ հակակիր ըլլալ օրուան վարչութեան: Հետեւաբար այս ամէնը ուրիշ պատճառով չկրեր Ֆրանսայի կղերը, բայց եթէ բուն իսկ իր վարմունքին երեսէն: Ուստի այժմէն կարելի է ըսել թէ Քոնքորտային լուծումը, Պետութեան եւ Եկեղեցւոյ բաժանումը ինչպէս եւ կրօնի ելմտացոյցին ջնջումը իբր կատարեալ իրողութիւն կարելի է նկատել Ֆրանսայի մէջ:

* * Սպանիոյ եւ Ֆրանսայի միջեւ կնքուեցաւ վերջապէս համաձայնութիւն մը Մարոքի նկատմամբ: Բայց այն տրամադրութիւնը թէ 15 տարի գաղտնի պիտի պահուին անոր պայմանները՝ ենթադրել կուտայ թէ հաւանօրէն կամ պայմանադիր երկու կողմերը եւ կամ երրորդ մը գոհ չեն այդ համաձայնութենէն, մինչդեռ եթէ անիկա նպաստաւոր եւ փայլուն բան մը ըլլար, մեծ գոհունակութիւն կը պատճառէր ի լուր աշխարհի եւ ի շահ սպանեւ-ֆրանսական դիւանագիտութեան: Իրաւ է որ տէրութիւնները ամէնքն ալ իրենց կնքած դաշնագրութեանց ինչ ինչ մասերը ժամանակի մը համար կամ ընդ միշտ գաղտնի պահելու սովորութիւնը ունին, զոր իրենց շահը անհրաժեշտ կ'ընէ, բայց այսպէս ամբողջ պայմանները միանգամայն ծածուկ պահել՝ կը ցուցնէ անոնց բացառիկ հանգամանքը, եւ իբրեւ սպանեւ-ֆրանսական բանակցութիւնները բոլորովին բացառիկ հանգամանք մը ունէին, վերաբերելով խնդրի մը՝ որուն լուծումը էապէս ոչ մէկին իրաւասութեան սահմանին մէջ էր եւ ոչ միւսին:

* * Անխտիր մէկ ուրիշ մասին մէջ կնքուած ուրիշ պայմանագիր մըն ալ տարբեր կերպով ուշադրութիւն կը գրաւէ այս միջոցներս, այն է անգլեւ-թիպէթեան դաշնագիրը, որուն դէմ, կ'ըսուի, բողոքած է ոչ միայն Ռուսիա, այլ եւ Գերմանիա եւ Իտալիա, մինչեւ անգամ Չին, որ կը յայտնէր թէ չինական վեհապետութեան իրաւունքները Թիպէթի վրայ պէտք եղած կերպով չեն յարգուած նոյն դաշնագրին մէջ: Բայց աւելորդ է ըսել թէ այս երեք բողոքներէն աւելի գերմանականը կարեւորութիւն ունի եւ ուշադրութիւն կը գրաւէ: Այնպէս որ Ռուսիա անգամ գոհ չէ մնացեր անկէ, զի նկատեր է թէ գերման կառավարութիւնը Ռուսիոյ բողոքին ոյժ տալու համար չէ որ գործին խառնուած է, այլ իր սեպհական շահերը առաջ քշելու համար: Եւ արդէն գերմանական հռչակաւոր սկզբունք մըն է ուրիշի հաշւոյն շագանակ դուրս չհանել կրակէն: Հետեւաբար Գերմանիոյ այս բողոքին պատճառը կը ցուցուի իբր փոխ-քը՝ փոխարինութիւն մը ձեռք բերելու Թիպէթի արշաւանքով Անգլիոյ ստացած շահերուն դէմ, ըստ այն պայմանագրութեան՝ որ կնքուած է Անգլիոյ եւ Գերմանիոյ միջեւ 1901ին, որ կը տրամադրէ երկու փոխարինութիւն ստանալ ամէն անգամ որ Անգլիա տեղ մը ձեռք ձգէ Չինէն: Արդ՝ ո՛չ այսօրէն Թիպէթ մաս կը կազմէ չինական պետութեան. ուրեմն քանի որ Անգլիա առանձնաշնորհութիւն ըրաւ անոր վրայ, Գերմանիա ալ իր բաժինը կը պահանջէ Չինէն: Ասիկա կը նշանակէ ո՛չ թէ չճանչնալ անգլեւ-թիպէթ դաշնագիրը, այլ կատարեալ իրողութիւն համարելով զայն, փոխարէնը ձեռք ձգելու հետամուտ: Ահա թէ ինչո՛ւ Ռուսիա գոհ չէ մնացած Գերմանիոյ բողոքէն, եւ թէ ինչո՛ւ չինական պետութիւնն ալ չուզեր ընդունիլ Անգլիոյ եւ Թիպէթի միջեւ կնքուած դաշնագիրը, որպէս զի ուրիշի մըն ալ բաժին տալու չստիպուի:

Մ. ՆԱԹԱՆԵԱՆ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԵՐ

ԱՐՄԱՇԻ ՎԱՆԱՀԱՅՐՈՒԹԻՒՆԸ

Դուրեան Սրբազան ի մօտոյ Պոլիս կուգայ, Արմաշի վանահայրական խնդրոյն առթիւ Խնամակալութեան հետ վերջնական անօրէնութիւն մը կատարելէ յետոյ, մեկնելու համար իր պաշտօնատեղին՝ Իզմիր: Իր առաջնորդական պաշտօնը հոն թափուր կայ: Պէրաթը ստացած է արդէն:

Դուրեան Սրբազան 12 տարուան պաշտօնավարութիւն մը ունեցած է Դպրեվանքին մէջ, անհամեմատ օգուտներ ընծայելով այդ հաստատութեան: Իր այդ երկար պաշտօնավարութեան մէջ է որ Դուրեան Սրբազան ճոխացուց Դպրեվանքին մատենադարանը, գեղեցկացուց պարտէզ մը պահելով եւ հաստատեր կալուածներ աւելցուց: Բաց ի վարչական այս գործառնութիւններէն՝ Ն. Սրբազնութիւնը ուսեալ երիտասարդ վարդապետներ եւ ուսուցիչներ հասցուց, որոնց շատերը քիչ ժամանակուան մէջ կրցան փայլուն անուն մը շինել, իրենց առաջնորդական, գրական եւ կրթական բեղուն գործունէութեամբ:

Հետեւաբար որքան Իզմիրցիք անհուն անհամբերութեամբ կը սպասեն իրենց արժանընտիր Առաջնորդին՝ նոյնքան ցաւ արտայայտութեամբ մը համակուած են անշուշտ Արմաշի բովանդակ միաբանութիւնը ու Դպրեվանքի աշակերտները, իրենց արժանաւոր եւ սիրելի վերատեսչին մեկնումին առթիւ, որ ինչպէս հոգին եղած էր այդ հաստատութեան:

Դպրեվանքին մէջ այս միջոցիս կը գտնուին չորս վարդապետներ, Տ. Թորգոմ, Տ. Մեսրոպ, Տ. Գարեգին վարդապետները եւ Տ. Եղիշէ վարդապետ, որուն համար պատուաւոր բաներ չեն լսուիր: Նոյնպէս չորս սարկաւագներ, Դուրեան Սրբազանի երկրորդ հունձքերը, զորս Ն. Սրբազնութիւնը փափաքեր է իր իսկ ձեռքով ձեռնադրել վարդապետ, — ինչպէս ի՛նքն ալ Պատրիարքարան եկած հեռագիր մը կ'ըսէր — եւ այնպէս մեկնիլ Իզմիր: Դպրեվանքը ունի նաեւ վաթսունի չափ աշակերտ, երկու դասարաններու բաժնուած, որոնց մեծամասնութիւնը դեռ չեն հասած իրենց ծննդավայրերէն, Դպրեվանքի արդի անորոշ վիճակին պատճառաւ, որով կանոնաւոր դասախօսութիւն չէ սկսուած դեռ:

Եւ ահա իբրեւ այս վիճակին եւ Դուրեան Սրբազանի մեկնումին առթիւ կրկին կը յուզուի սա խնդիրը թէ ո՞վ պիտի ընտրուի Արմաշի վանահայրութեան պաշտօնին, որուն հոգը, Խնամակալութիւնը առժամաբար յանձնեց Տ. Թորգոմ վարդապետի:

Իբրեւ արժանաւորելի եւ յարմար երեք եկեղեցականներու՝ Զաւէն, Թորգոմ եւ Մեսրոպ վարդապետներուն վրայ խօսուեցաւ: Առաջին ընտրելին Կարնոյ արժանաւոր Առաջնորդն է Զաւէն վարդապետ, Արմաշական մը որ գնահատելի ու անաղարտ պաշտօնավարութիւն մը ունեցած է ութը տարիներէ ի վեր, հակառակ իր վարչական անփորձութեանց եւ երիտասարդ տարիքին: Հետեւաբար անխղճութիւն պիտի ըլլար իր հօտէն սիրուած եւ իր հօտին բոլորանուէր լուրջ եւ գործող եկեղեցական մը, խռովել անոր թեմէն եւ Արմաշի վանահայրութեան պաշտօնին կոչել:

Տրամադրելի կը մնան ուրեմն Տ. Թորգոմ եւ Տ. Մեսրոպ վարդապետները, — մէկ կողմ թողլով թեկնածուներու հոծ թիւ մը: Դպրեվանքի ներհուն այդ երկու միաբանները իրենց հայ եկեղեցականի անբասիր կենցաղովն ու ծանրաբարոյ լրջութեամբը իրաւամբ յարմարագոյն եկեղեցականներն են այս պաշտօնին:

Թորգոմ վարդապետ 12 տարիէ ի վեր Դպրեվանքին մէջ կը մնայ ու վեց տարիէ ի վեր կը վարէ Արմաշի փոխ-տեսչութեան պաշտօնը: Դուրեան Սրբազանի գլխաւոր օգնականներէն մին եւ Դպրեվանքին յիղն է համարուած, ծանրախոհ եւ լուրջ եկեղեցական մը, որ հակառակ երիտասարդ տարիքին, իր ծանր խօսուածքովն ու չարժուձեւերովը անհետացած հին հայ եկեղեցականներու երեւոյթը ունի:

Իսկ Մեսրոպ վարդապետ, Դպրեվանքի վերջին հունձքերէն, որ գեղեցիկ անուն մը շինած է գրականութեան մէջ, կրօնական-իմաստասիրական իր ներքին յօդուածներով «Հորմակ» ծածկանունին տակ, ոչ նուազ ուսումնական ու ծանրախոհ վարդապետ մըն է, Տ. Թորգոմ վարդապետի պէս: Հինգ տարի է որ Դպրեվանքին մէջ կը մնայ, ուրկէ ստացած ուսումը բոլորանուէր փորձով ի սպաս կը դնէ այսօր Դպրեվանքի այժմեան սաներուն:

Կը մաղթենք որ այս արժանաւոր եկեղեցականներէն մէկը կամ միւսը ընտրուելով վերջնապէս Արմաշի վանահայրութեան խնդիրը լուծուի միանգամ ընդ միշտ, որպէս զի Դպրեվանքը անսայթաք շարունակէ իր ուղղութիւնը, լաւ հունձք մը տալով ազգին:

ԱՐԻԿ

ԲԱՑՄԱՆ ՀԱՆԴԷՍ ՄԸ

ՌՈՏՈՍԹՕ, 12 Հոկտ.

Այսօր, երեքշաբթի, Օգոստափառ Կայսեր Ծննդեան բարեբաստիկ տարեդարձին օրը, տեղի ունեցաւ քաղաքիս Ս. Խաչ Թաղի Ցիսուեան ազգ. երկսեռ վարժարանի բացման հանդէսը:

Ինչպէս կը յիշուի, Թաղիս վարժարանի նախկին շէնքը շուրջ տասներկու տարի առաջ մեծ մասամբ այրած ըլլալով նոր վարժարանի մը անհրաժեշտութիւնը վաղուց զգալի եղած էր: Ուրախ ենք յայտարարելու որ անցեալ տարի վերջինութեան կայսերական բարեհաճ հրովարտակը շնորհուած ըլլալով՝ շինութեան հոգը յանձնուեցաւ յատուկ Յանձնաժողովի մը, որ կը բաղկանայ Թաղին ամէնէն կարեւոր անձերէն: Այս Յանձնաժողովը ի վերջոյ ձեռնարկեց Թաղ. Խորհուրդին հետ:

Մէկ կողմէ հանգանակութիւն կատարելով շինութեան սկսելու համար, Յանձնաժողովը ուշադրութիւն դարձուց շէնքի կանոնաւորութեան անհրաժեշտութեան վրայ, զի դպրոցներու շինուածական արդի կազմակերպութիւնը մէկ արուեստ ճիւղն է ճարտարապետութեան: Խոնաւութեան, օդի, լոյսի, օդափոխութեան եւ այլ խնդիրներու նկատառումը շատ աւելի հարկեցուցիչ պարագայ մըն է վարժարաններու համար քան որ եւ է տարբեր հաստատութեան մը մասին. այս եւ յարակից կէտերու գոհացում տալու համար՝ Պոլսէն հրաւիրուեցաւ ծանօթ ճարտարապետ Արամ էֆ. Թահմաճեան, որ քննելով կառուցանելի վարժարանին տեղը, դիրքը, աշակերտներուն թիւը, քիչ մըն ալ դերպաններու վիճակը, հարկ եղած յատակագիծը պատրաստեց՝ ջանալով մանկավարժական արդի պահանջումները իրագործել: Տղոց առողջապահութեան, հանգստաւէտութեան եւ այլ կէտերը միջավայրին ներածին չափ նկատի առնուած են:

Այսօր Թաղին բարձունքին վրայ, Ս. Խաչ եկեղեցիի շրջափակին մէջ, տաճարին առջեւ կը կանգնի Ցիսուեան նորակառոյց վարժարանը, որ քարուկիր շինուածքովը, պերճաշուք ճակատովը ու ակնահաճոյ գոյնովը իրեն կը ձգէ բազմաթիւ այցելուներու անյագ ակնարկները: Լայն, ձախ սրահ, օդասուն դասարաններ եւ ամէն ինչ միանգամայն դպրատուն մը կը ձեւացնեն՝ հաճոյ ընծայելու համար աշակերտներու բնակութիւնը եւ ա՛լ աւելի բեղուն ընելու համար պաշտօնեաներու ալ քրտինքները, որոնք թէեւ դարձեալ գոհացուցիչ ու արդիւնաւոր, քանի տարիներէ ի վեր կը հեղուին ոչ շատ նպաստաւոր պայմաններու մէջ:

Բացման հանդէսը շատ փայլուն անցաւ՝ Վսեմ. Կառավարիչի օգնական Սերոբաքի էֆէնտիի բարձր նախագահութեամբ: Վարժարանի առաջ դուռը դրօշներով, օսմ. դրօշակներով պճնազարդուած ըլլալով՝ ակնախտիղ շուք մը ստացած էր. դրան ճակատը կը կրէր օսմ. Թուղրան, դրօշակներով եւ լապտերներով զարդարուած էին նաեւ միւս դուռը եւ բոլոր պատուհանները, քեօշկը: Հրաւիրեալներու եւ հետաքրքիրներու անհամար երկսեռ բազմութիւն մը արդէն խռնուած էին եկեղեցիին շրջափակին մէջ. ժամը ճիշդ 1ին հասաւ Մուավին Սերոբաքի էֆէնտին, իր հետն ունենալով Թաղապետութեան ներկայացուցիչ Նախագահ Ֆուատ պէյ, զինուորական միրալայ պէյը եւ ուրիշ կարեւոր անձնաւորութիւններ: Առաջնորդ Տ. Վահրիճ Մ. Վ. Շահնազարեան՝ Վաղարշակ Վ. Արշակունիի՝ Գաւազանակիր Վեհափառին Տ. Տ. Սահակ Ս. Կաթողիկոսին, եւ երկու Թաղերու քահանաներու դասին հետ, դիմաւորեց բարձրաստիճան հիւրերը, մինչ երգեցիկ աշակերտներու խումբը տեսարժանելի երգեր կը գեղգեղէր վարժարանի մուտք դրան առջեւ՝ որ դրօշներով ծածկուած էր: Ողջոյններ փոխուեցան: Առաջնորդը բանախօսութիւն մը կարդաց, ի վեր հանելով դաստիարակութեան օրէ օր առաւելումը՝ օսմ. լուսաւոր կայսրութեան մէջ եւ այս առթիւ ջերմ մաղթանքներ ըրաւ Վեհ. Կայսեր Ծննդեան կենացը համար եւ հաղորդաւոր բերաններ երիցս «Փատիշահըմ չօք եաշա» ուրախալի աղաղակներով օդը թնդացուցին:

Յետոյ ճարտարապետ Արամ էֆ. Թահմաճեան զարդարուն ափսէի մը մէջ վարժարանի բանալին ներկայացուց Մուավին էֆէնտիին, որ հակիրճ բանախօսութեամբ մը յիշելով Վեհ. Կայսեր անհուն շնորհները՝ յայտարարեց թէ ուրախ եւ երջանիկ կը համարի ինքը, այսպիսի բարեբաստիկ օրուան մը մէջ կատարելով վարժարանին բացումը: Իր այս խօսքերը բուռն ծափահարութեամբ ընդունուեցան բոլոր ներկաներուն կողմէ: Ու բանալին առնելով հանդիսաւորապէս բացաւ դուռը. յետոյ բազմութիւնը առաջնորդուեցաւ վերի սրահը, որ պարագային յարմար յարդարուած էր կանաչներով, դրօշակներով եւ օսմ. գեղանիւս Թուղրայով մը. քիչ վերջը հասաւ դատաւորը, պատուական Նախագահ ատեանի նախագահը, դատարաններու անդամները, Իտատիէ վարժարանի միւտիրը իր ուսուցիչներով եւն. Այսպէս ալ Ցիսուեան վարժարանի տեսուչը օսմաներէն լեզուով ուղերձ մը կարդաց, երախտագիտութիւն յայտնելով յանուն Թաղ. Խորհուրդին եւ ուսուցչական մարմնոյն, ի վեր հանելով Վեհ. Կայսեր անհամար շնորհները: Թէ՛ այս ընթերցման եւ թէ վարդապետին ճառախօսութեան միջոցին լուսանկարներ առնուեցան: Երկսեռ աշակերտներու երգեցիկ խումբը՝ առաջնորդութեամբ երաժիշտ Սարգիս էֆ.ի՝ մէջընդմէջ երգեց երկձայն, եռաձայն հիանալի կտորներ: Հարկ եղած պատուասիրութիւնները արժանավայել կերպով ըլլալէ յետոյ՝ Մուավին էֆէնտին իր հետեւորդներով այցելեց վարժարանին ամէն կողմը, դասարանները եւ Առաջնորդ Ս. Հօրմէն հրաժեշտ առնելով մեկնեցաւ գոհ տպաւորութեան տակ:

ԹՂԹԱԿԻՑ

ՃԱՄԲՈՒՍ ՎՐԱՅ

ՍԸՎԱԶ

(Շար. երէկի թիւէն եւ վերջ)

Կ'արժէ որ հոս հրապարակաւ շնորհաւորենք Սըվազցիները, այն հաւաքական ջանքերուն համար որ կը թափեն իր Որբանոց-դպրոցին եւ հիւանդանոցին վրայ: Որբանոցի տեսուչը Միհրան էֆ. Իսպիրեան, գրող մը նոյն ատեն, շնորհաւորելի է իր ջանքերուն համար: Այդ որբանոցը բարիք մը պիտի ըլլայ անտարակոյս շրջակայ գիւղերուն հայթայթելով վարժապետներ:

Այդ վարժապետները սակայն նախնական կրթութենէ մը զատ հարկ է որ գիտնան երաժշտութիւն ալ, ուստի տեսուչը առաջարկած է երաժիշտ դասատուի համար մասնաւոր պիւտճէ մը բանալ. երաժիշտ դասատու մը որ նոյն ատեն կրնայ տեսուչի գործերն ալ կատարել. — չեմ գիտեր թէ որբանոցի տեսուչը ինչքան անկեղծ ջանքով փարեցաւ իր յայտնած գաղափարին եւ պաշտպանեց զայն խնամակալութեան առջեւ, բայց սա գիտեմ որ խնդիրը առջի անկատար վիճակին մէջն է:

* * *

Վարչական վիճակը նոյնքան եւ աւելի բարեփոխումներու պէտք ունի եւ ասիկա Սահակ վարդապետէն աւելի Տ. Պետրոս արքեպիսկոպոսի գործն է:

Սըվազցիք ո՛լ մէկդի ձգելու են իրենց Առաջնորդին եւ Առաջնորդ-Փոխանորդին՝ իբր դպրոցներու ընդհանուր տեսուչ՝ ամսական չվճարելու դրութիւնը. Առաջնորդը եթէ չստանայ իր ամսականը՝ բնականաբար պիտի ծախսէ վանքին դրամէն:

Սըվազցիք ունեցած են Առաջնորդ. Փոխանորդ մը որ իրենց զաւակն է, եղբայրն է, քաղցին է ամէնէն առաջ եւ նկատելու են զայն իրենցը, ինչպէս ան՝ զիրենք կը նկատէ իրը:

Այդ Փոխանորդին տալու են թեւ ու թիկունք եւ բոլոր վարչական մարմինները, փոխանակ սանձը յարելու մէկ կողմ եւ միւսները ուրիշ կողմ մը, անոր հետ համերաշխ ըլլալու են: Սըվազցին կ'ըսէ. «Ասի մեր Օտապաշի ոչ տղան չէ՞, երէկինը, վարդապետ է եղեր:» Ու ահա՛ կ'սկսի խեղճ վարդապետին գործը: Բարեբաղդաբար Սահակ վարդապետ կը պատասխանէ. «Այո՛, ես Օտապաշեանց տղան եմ, ձեր գիտցածը, ձերինը եւ ձեզի ծառայելու պատրաստ:»

* *

Աչքիս առջեւ ունիմ սա պահուս գրութիւն մը: Պարզ խոստովանութիւն մը, սքանչելի երիտասարդ մը որ անդամակցած ալ է գաւառական ժողովներու, Յարութիւն էֆ. Բարունակեան՝ գրած է այս թուղթը եւ ներկայացուցած Սմբատ վրդ. Սաատէթեանի, հոն եղած ատեն ու Սահակ վրդ. Օտապաշեանի՝ երբ այս վերջինը իբր փոխանորդ հոն կ'երթայ: Գրուածքը սա պէս կ'ըսէ.

«Շնորհիւ բարեխնամ եւ Ամենապատիւ Պատրիարք Սրբազան Հօր, հայր առաքելական, այս օրեր Սեբաստացին կարող կը լինի երկրորդ անգամ վայելել ձեր քաղցր ներկայութիւնը քաղաքիս մէջ եւ անհունս ուրախ ենք որ Նորին Ամենապատուութեան իբր ուղղակի ներկայացուցիչ պաշտօն ստանձնած էք հետազօտել, քննել, իմաստասիրել եւ միանգամայն տեղեկագրել ինչ որ օգտակար է, բարւոք եւ օրինակելի կացութեան մը վերածելու համար Սըվազի նման կարեւոր գաւառի մը եկեղեցական, կրթական, վանական եւայլն հաստատութեանց վիճակն:

«Ստորագրեալքս թէպէտ համեստ արհեստաւորներ եւ սակայն իբր յետին նախանձախնդիր մեր բարոյական եւ իմացական զարգացման, միմիայն խղճէ թելադրեալ պարտ անձին համարեցինք Ձերդ Գերապատուութեան ներկայել մեր խոնարհ տեսութիւնները եւ կը յուսանք որ նկատողութեան կ'առնուին ու կ'իրագործուին յօգուտ եւ յառաջդիմութիւն մեր սիրելի հայրենիքին:

«Ա. Եկեղեցական վիճակ.— Առաջի կարգ անցած է Սեբաստացիին եկեղեցասիրութիւնը եւ ամէն օտար բարեպաշտները, — ժէզուիթք եւ բողոքականք — կրկնակի ջանքերով կը ջանան ուծացնել ժողովուրդն իր մայրենի եկեղեցիէն, առ այն մանաւանդ բողոքական հաստատութիւնք ներքնապէս ձեռնտու լինելով կարգ մը հոգեկան ու դասալիք ազգայնոց որք արդէն ծանօթ են Աղանդաւոր անուամբ եւ որոնց նկատմամբ բազմիցս թէ՛ առ Պատրիարքարան եւ թէ առ լրագրութիւն բողոքած եւ տեղեկա-

---

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (66)

ԲԻՒԷՐ ՄԱԷԼ

ՆՕՏԱՐԻՆ ԴՂԵԱԿԸ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ՅԱՂԹԱԿԱՆ ՍԷՐԸ

Դ.

ԱՍՏՈՒԾՈՅ ԻՐԱՒՈՒՆՔԸ

Ու այդ նայուածքին մէջ, ահաբեկած Իվօն նորէն կը տեսնէր միեւնոյն շողը, որուն դիմագրաւած էր օրին մէկը, ահռելի տեսակցութեան մը պահուն նոտարին դղեակին մէջ:

Ու խելայեղ կը դառնար այդ մտածումին հանդէպ: Ի՞նչ բան կրնար կասեցնել այդ մարդը, որ խեղճ էակի մը գլխուն վերեւ թեւածող մահուան աղէտ իսկ անզգած կը մնար: Բարոյական ի՞նչ հեղինակութիւն պիտի կրնար զսպել այդ զայրացած անձը, որ թէ՛ ամբարտաւանութեամբ եւ թէ անխոստովանելի ցանկութեամբ մը վառուած էր: Այդ մտածումին հանդէպ կը դողար Իվօն:

Ապահովաբար, Պրիւլէ կրնար էր այդ բանը ընելու եւ նոյն իսկ մտադրութիւն ալ կրնար ունեցած ըլլալ: Բայց սաստիկ ոճիրներ գործելու համար, հարկ է պատրաստուած ըլլալ եւ տեսակ մը մտացրուիչ վիճակի մէջ գտնուիլ, մինչդեռ նոտարը չէր կանխամտածած սաստիկ բան մը: Պուա-տ'Ամուրի մերձակայքը բնակող մը նոտարին իմաց տուած էր թէ ծախու հանուած բնակարանին կնքուած դուռները բանաբեկուած էին: Վազած եկած էր Պրիւլէ, ու գրեթէ դրան առջեւ իմացած էր թէ կնքուած սեփականութիւնը բանաբերողներն էին տիկին եւ օրիորդ Բէրժերէն, ճշմարիտ տէրերը Պուա-տ'Ամուրի: Ինք ալ կատաղութեամբ ներս մտած էր, առանց գիտնալու թէ ինչ պիտի տեսնէր եւ ի՛նչ ընդունելութիւն պիտի գտնէր:

Սենեակին ներս մտած ատեն իր առաջին մտածումը եղաւ ազդակալ յաղթանակ մը տանիլ, սպառնալիք մը ընել, ու ըրած խօսքերը արդարեւ տագնապած էին մաքի այդ տրամադրութեամբ:

Յետոյ, երբ Իվօնը առանձին տեսած էր մթասաւեր սենեակին մէջ, մօրը քով, որ անտառաւոր քունի մը մէջ ընկղմած էր, բռնաբարութեան մը գաղափարը յղացած էր արտաքսօրէն: Պիտի կրնար վայելել նորատի աղջիկը, որ առանց պաշտպանութեան մնացած ու յանկարծակիի եկած էր:

Ահ, դժոխային յղացում մըն էր ատիկա, բայց արժանավայել այն մարդուն՝ որ երկար ատենէ ի վեր կը հալածէր մայր ու աղջիկ՝ իր անողոք հետապնդումներով: Զինքը տանջող վրէժխնդրութեան զգացումը լիուլի գոհացում պիտի գտնէր:

Միայն թէ, սաստիկ բռնութիւններ փորձելու համար, երբ մարդ քաջութիւն չունի, պէտք է յանդգնութիւն ցոյց տալ, ինչ որ չի պատշաճիր բուն ոճրագործներուն քով: Պրիւլէ ոճրագործ հոգի մը ունէր, բայց յանդուգն խառնուածքէ զուրկ էր:

Մնաց որ, արկածալից բան մըն էր: Մէկ վայրկեանէն միւսը, Ֆրանսուազ կրնար վրայ հասնիլ: Ուժով Պրըթոն մը ըլլալուն, անիկա չպիտի վարանէր իբր զէնք գործածել ձեռքին տակ գտնուած ամէն բան, մանաւանդ որ առաջ պիտի կրնար իր հին հակակրութիւնը արտայայտել Պրիւլէի նկատմամբ:

Բոլոր այս խորհրդածութիւնները արագօրէն անցած էին նոտարին մտքէն, եւ միտքը հաղորդաւոր դէպքերն ու տարիները կ'ընդգրկէ իսկոյն: Պրիւլէ ըմբռնած էր անկարելիութիւնը այդ հրէշային արարքին, զոր իր միտքը յղացած եւ յետոյ մերժած էր:

Ինչպէս կը պատահի միշտ գծուծ բնաւորութեանց, կոյր բարկութիւն մը առաջ եկած էր Պրիւլէի մէջ: Հիմա աչքին ուրիշ բան չէր երեւար, եթէ ոչ իրեն ներկայացած առիթը, վրէժ լուծելու համար այդ աղջիկէն, որ իր սէրը մերժած էր:

Իվօնի կողմէ արձակուած անձկութեան ճիչին, որ լռութիւնը կը պատռէր, ժպիտի հեգնանքով մը պատասխանեց:

— Ո՛հ, կ'երեւակայեմ թէ տիկին տը Բէրժերէնի հիւանդութիւնը անոնցմէ չէ, որոնք մարդս կը մեռցնեն՝ քանի մը վայրկեան խանգարուած ըլլալուն համար քունը:

— Պարոն, չեմ գիտեր թէ ի՛նչ են ձեր իրաւունքները, չեմ գիտեր թէ ի՛նչ սրտի տէր էք, պատասխանեց Իվօն սարսռուն: Սակայն կը խնդրեմ ձեզմէ որ ուրիշ անգամուան յետաձգէք այս խօսակցութիւնը: Կը կրկնեմ թէ այն ատեն ուզածնուդ չափ պնդեցէք ձեր իրաւունքներուն վրայ: Այս իրիկուն խոյս չպիտի տանք հոսկէ: Կրնաք մեր օձիքէն բռնել միշտ:

Նոտարը ընդվզում մը զգաց, ինքզինքը նուաստացած համարելով Իվօնի ցոյց տուած յանդուգն ընթացքէն՝ նոյն իսկ իր աղերսանքին մէջ:

— Ճիշդ այդ բանն է որ չեմ ուզեր, պատասխանեց նոտարը կատաղօրէն, պէտք է որ այս իրիկունն իսկ դուրս ելլէք ասկէ. եթէ ձեր կամքով չելլէք, վաղը ոստիկան-զինուորներու միջոցաւ պիտի վռնտուիք ասկէ, կը հասկնա՞ք, օրիորդ:

— Շա՛տ լաւ, կը նախընտրեմ վերջինը, գոչեց Իվօն ընդվզած: Ոստիկան-զինուորները պարկեշտ մարդիկ են, իսկ դուք թշուառական մըն էք:

Մանկամարդ աղջիկը չէր կրցած զսպել ինքզինքը: Հրացայտ աչքերով, բռունցքները սեղմած, այդ վրէժխնդիր խօսքը ըսած էր նոտարին երեսն ի վեր: Այս վերջինը մթագնած էր բարկութենէն:

— Սաւըգիւ, չեմ գիտեր ինչո՛ւ համար հարկ եղած միջոցները ձեռք չեմ առներ իսկոյն, զինու զօրութեամբ (manu militari) հոսկէ դուրս հանելու համար ձեզ:

Իր զայրոյթը մեղմացնել չէր կրցած դատական բացատրութիւնները: Այդ պահուն աղէտ կերպարանք մը առած էր նոտարը, ինք որ այնքան կը պարծէր իր անաղարտ ընթացքովը:

Թէ՛ նոտարը եւ թէ Իվօն անգիտակցաբար բարձրացուցած էին իրենց ձայնը: Վերջին երկու պարբերութիւնները սուր շառաչիւնի մը պէս թրթռացած էին:

(Շարունակելի)

գրուած է. այս անձինք ջան ի գործ աշխատեցան ուղղակի եկեղեցիին մէջ ալ մուտք գտնելու. սակայն շնորհիւ մեր Գերաշնորհ Առաջնորդ Ս. Հօր, երբեք չքաջալերուեցան տեղ գրաւել եկեղեցւոյ բեմին վրայ, բայց ցաւալի է ըսել թէ միւս կողմէ դպրոցներու մէջ մուտ գործեցին եւ աշակերտութեան մէջ սողոսկելով կարող եղան իրենց գաղափարին կամ աղանդին սաղմ ծածկել եւ այսօր բողոքականաց ժողովարանին մէջ «Նրբաստուածպաշտաց քրիստ. ժողով» անունով խմբակ մը կազմած՝ կ'առաջնորդեն ժողովուրդն մայրենի եկեղեցիէն դէպ ի բողոքականութիւն, եւ ամենացաւալին, կին օժանդակներ աւելի եռանդեամբ ընտանեկան շրջանակներու մէջ եւս քան զեւս արդիւնաւոր կը հանդիսանան աս այդ։

«Սկիզբէն ցարդ թէ՛ քաղաքիս եւ թէ շրջակայ գիւղօրէից մէջ հայ եկեղեցին խիստ քիչ բացառութեամբ եւ կրնանք համարձակիլ ըսելու թէ առանց բացառութեան արժանաւոր կղերներ կամ եկեղեցական ներկայացուցիչներ ունեցած չէ եւ այս տեսակէտով՝ հասարակութիւնը դժբաղդաբար դասալիք մնացած է օտար մարդոցներու։

«Իբր դարման կը խնդրենք.

«1. Եկեղեցւոյ բեմն օժտել կարող եւ ձեռնհաս քարոզիչով մը (այս դարմանն հաւացուած է յանձին Սահակ վրդ. Օտապաշեանի)։

«2. Անհրաժեշտ է որ գաւառիս վանական հաստատութեանց յարմարագոյնին մէջ ընծայարան մը հաստատուի, ուր կանոնաւոր դասընթացքով մը քահանայութեան կոչուին միայն անոնք, որոնք իրենց ընդունակութեամբ եւ առաջդիմութեամբ արժանաւոր կը հանդիսանան այդ նուիրական եւ բարձր կոչման։ (Հ. Սահակ վարդապետ այս մասին ամէն կարգադրութիւն ըրած էր, որոշած էր եւ կարգադրած էր քահանայարանի մը պիտանի հաստիքներով, ծրագիրը ամբողջովին պատրաստած էր.—ինչպէս ինծի ըսաւ)։

«Բ. Կրթական վիճակ.— Սեբաստիան գաւառաց մէջ անդրանիկն եղած է որ կրթական յարկեր բարձրացուցած է զայն կարեւոր կոլեճներով օժտած է, սակայն ներկայիս վարժարանաց ամուլ կացութիւնն մէկէ աւելի պատճառներ ունի. նախ զաշտ հոգաբարձութիւնք ընդհանուր բոլոր կրթական խնդրոյն անձեռնհաս անձինք եղած են եւ որոնք իրենց կարգին կրթական գործն քմահաճոյքի խաղալիկ դարձուցած՝ անխղճօրէն կը ստանձնեն մասամբ [illegible] ժամանակը։

«Մասնաւորելով ներկայ հոգաբարձութեան վրայ (հիմնականին մէկ երկու անդամներով անկզբունք Պ. Հագոբեանի մը ամենակարողութեան տակ կազմուած հոգաբարձութիւնը) որչէն ազգային մամուլն եւ Պատրիարքարան զբաղած լինելով անոնց քննադատելի ընթացքով, աւա մի առ մի կրկնել աւելորդ է. [illegible] վարժարանաց օգուտն մտածելու, աւելի կուսակցական ոգին տարածելու եւ գործածելն աղանդաւոր անձինք կամ ժողովածու դասատուներ, պէտք քննութեամբ մը պիտի տեսնենք թէ մայրենի լեզուէն սկսեալ ամէն ճիւղեր հաւասարապէս նախանձելի առաջդիմութիւն մը ունեցած չեն, մինչդեռ [illegible] վարժարանական ամբողջ [illegible] էր. այժմ էր ներկայ [illegible] հոգաբարձութեան [illegible] առանց [illegible] ընթացաւարտներու անդրանիկ խումբ մը աշխատելու։ Կ'առարկուի թէ իրենց աղքատիկ միջոցներն սպառուած են, թէ ծնողքներ իրենց զաւակներուն թոշակները վճարել կը զլանան։ Ո՛չ, Սեբաստացին իր ամէն կը նուիրէ եւ [illegible] եկեղեցական, կրթական եւ վանական արդիւնաւոր շահերու եւ չի [illegible] ձեռնարկներ. վկայ՝ որբանոցը, վկայ՝ [illegible]անոցը, վկայ՝ [illegible] հաստատութիւնք. բաց աստի կրնայ [illegible] որ քաղաքիս բողոքականաց վարժարանք 5-6 դէ. թոշակ կ'առնեն աշակերտներէն, իրենց [illegible] համար ալ միջին 150 [illegible] աշխատած են [illegible], 800ի մօտ հայ աշակերտներ են որք իրենց պարտաւորիչ թոշակներով կը սատարեն այդ հաստատութեան, զայն կը յառաջացնեն. թող չկարծուի ուրեմն այդ տեսակ վրան բաց ունենք, օտար հաստատութեան յառաջդիմութիւնը պատասխանատուութեան մը եւ [illegible] դասատուներու շնորհիւ է միայն, ինչ որ կը պակսի մեր կրթական յարկերու մէջ, ուր անկէ մինչեւ հոգաբարձութեան ատենապետը [illegible] պատասխանատուութիւնը պարտաւորիչ չէ. [illegible] ալ, [illegible] ալ նոյն [illegible] կ'ընդունին։ Հետեւաբար՝ առանց [illegible] եւ յարատեւ ծրագրի ինքնակամ իր վարեն կրթական գործը յանձնուած նախընթաց եւ հետեւաբար աշակերտք զզուած եւ յուսահատ կը [illegible] վերջին [illegible], զորս ըլլալու համար օտար վարժարաններու։ Գիւղօրէից կրթական վիճակն աւելի արգահատելի է, ուր է տարրական զարգացում զուրկ տղեկ մնացած եւ որք բարին լեզուն ամայի։»

* *
*

Այս խնդրագրին մէջ խօսուած է նաեւ վանական հաստատութեանց մասին. ժողովականներու այսօրէն ընթացք քննադատութեամբ կը զանգատի կը բողոքէ, եւ կը պահանջէ որ օրէնքը գործադրուի միշտ ու ամէնէն առաջ կը խնդրէ Ս. Պատրիարք Հօրմէն եւ Առաջնորդ Տ. Պետրոս արքեպ.էն որ աւելի ազդեցութիւն տան Տ. Սահակ վրդ. Օտապաշեանի, որպէս զի կարգ մը ժողովականներ Ս. Առաջնորդին բարի տրամադրութիւններէն եւ մեղմութենէն օգտուելով հակառակ չկանգնին իրենց առաջ. փոխանորդին։

Մէկ դիտողութիւն մը՝ վերջացնելէ առաջ։ Սեբաստացի գրողներու պարտքն է զբաղիլ իրենց գաւառի թեմ. գործերով։ Սակայն անոնք կ'ըլլան սեռեննաներ կը գրեն ու իրենց կեանքը կը վատնեն հանգիստ եւ յոյլ մաշումի մը մէջ։ Ոչ մէկ Սեբաստացի գրող կարծես հետաքրքրուած է Սեբաստացիներու կեանքովը, ոչ մէկը կ'ուզէ անոր կեանքին հարուստ ալքերը պրպտել եւ գրականութեան մէջ կենդանի տարր մը մտցնել։

Մենք՝ իրենց ներկայացուցիչները հոս կը ցուենք վրանին, մինչ ուրիշներ՝ լուրջ գրողներ կը յանդիմանեն մեզ եւ մենք կամենանք այդ մոռցուած թաղթերէն զորս իրենց գրիչները կ'արտադրեն երբեմն։ Չենք ըսեր թէ կարողութիւն չունին, այլ այդ կարողութիւնը շատ. դէպ ուղղութիւններու մէջ կ'ուզեն ի յայտ բերել։

Ռ. Գոլեն ԵՐՈՒԱՆԴ ՄԵՍԻԱԵԱՆ

Արտաքին Լուրեր

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ՃԱՊՈՆԻ ՄԻՋԵՒ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Մուքտենի շուրջը.— Զինուորական գործողութիւնները.— Երկու կողմը նոր զինուորներ կը ստանան.— Պալթիկի ռուսական նաւաբաժինը։

Առջի չորեքշաբթի օրուընէն ի վեր Մանչուրիոյ մէջ կարեւոր ճակատամարտ մը տեղի չունեցաւ։ Վերջին հեռագիրները ծանուցին թէ Ռուսերը զինուոր կը համախմբեն ճապոնական ձախ կողմի բանակին դէմ՝ Գուրոքի զօրավարին հրամանատարութեան տակ, նաեւ թէ ռուսական զօրախումբ մը Թայ-Զէ-Հօ գետակը անցեր է Բէնսիքուի արեւելեան կողմէն։ Ինչպէս ծանուցին Մուքտէնէն առնուած հեռագիրները, թշնամութեանց վերսկսումը հարկ եղած է յետաձգել թանձր մշուշի մը եւ յորդահոս անձրեւներու հետեւանքով, որոնք հոկտ. 18էն 21 ճամբաները անանցանելի վիճակի մը վերածեցին եւ գետակները յորդեցին։ Այդ պատճառով է որ, կ'ըսեն Բեդերսպուրկի եւ Պերլինի հեռագիրները, Գուրոբաթքինի զօրավարը հարկադրուեցաւ յետաձգել յարձակողականը զոր որոշած էր վերսկսիլ անցեալ ուրբաթ օրէն։ Ըստ թէ՛ Ռուսերը եւ թէ Ճապոնները, զինուորական գործողութեանց այդ դադարէն օգտուեցան, զօրացնելու իրենց գրաւած դիրքերը։ Ռուսերը զօրացուցին իրենց նոր գրաւած դիրքերը՝ Շա Հոյի հիւսիսային եւ հարաւային կողմերը՝ Լինշինու եւ Շաշոյու։ Այդ միջոցին Գուրոբաթքինի զօրավարը բազմաթիւ նոր զինուորներ ստացաւ՝ մանաւանդ եւրոպական Ռուսիոյ 8րդ զօրաբանակին մեծ մասը որ արդէն Մուքտէն հասած է։ Ճապոններն ալ նոր զինուորներ ստացան և հետեւակներու կիսաբաժին մը Տոլի ցամաք ելաւ, ուրկէ գացած ըլլալու է աջակողմ բանակը՝ Գուրոքի զօրավարին հրամանատարութեան տակ։ Ինչպէս հեռագիրները ծանուցին, ճապոնական Սամէյիմա զօրավարը, հրամանատար բերդի թնդանօթաձիգներու Թաքիօյի մէջ, նոյն քաղաքէն ճամբայ ելեր է զինուորներով՝ Բորթ-Արթուրը պաշարող բանակին համար։ 8դ զօրաբաժին կէսը Բորթ-Արթուր ղրկուեր է և միւս կէսն ալ հրաման ստացեր է պատրաստուիլ՝ պատերազմի դաշտը ուղեւորելու համար։

—Հեռագիրները ծանուցին թէ Պալթիկի ռուսական ամբողջ նաւաբաժինը անցեր հինգշաբթի Սքակէնը եւ Մեծ Պելթը անցած է եւ դէպի հարաւային ովկիանոսը ճամբան կը շարունակէ։ Դանիացի նաւուղիղները որոնք ճարտարութեամբ առաջնորդած էին ռուս մարտանաւերուն՝ նեղուցներուն մէջ, Սքակէն ցամաք ելան։ Բրէմէն առնուած հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ Պալթիկի ռուսական նաւաբաժին բոլոր մարտանաւերը պիտի միտ ան Մատէյրայի մօտ, Բորթուկէզ կղզի Աղ-Նաւանի մէջ՝ Ափրիկէի հիւսիսային արեւմտեան եզերքէն 400 մղոն հեռու։ Հոն ածուխ առնելէ ետքը խոշոր զրահաւորները եւ յածանաւերը Բարէյայի ճամբան պիտի բռնեն, իսկ փոքրերը Սուէզի ջրանցքէն պիտի անցնին։ Նաւատորմը յետոյ նորէն պիտի հաւաքուի Սանտ արշիպեղագոսին մէջ, Ովկիանիա, հոլանտական կղզի, որուն գլխաւորն է Սումաթրա։ Նաւաբաժինը անկէ դէպի Ծայրագոյն Արեւելքի ջուրերը պիտի ուղեւորի, ուր պիտի կրնայ ժամանել յունուարին։

ԲՈՐԹ-ԱՐԹՈՒՐ

Պարենաւորումը.— Չինական նաւակներ.— Ճապոններուն ընթացքը.— Բորթ-Արթուր եւ Լէսիմբը։

Նովոյէ Վրէմիա շահեկան յօդուած մը հրատարակեց այն պայմաններուն վրայ, որով կը կատարուի Բորթ-Արթուրի պարէնաւորումը։ Հակառակ ճապոնական մարտանաւերուն հսկողութեան, երբեմն մեծ շոգենաւեր կրցան խզել պաշարման գիծը՝ օգոստոսին 6000 թոնոց եւ վերջին օրերս ալ 7000 թոնոց շոգենաւ մը։ Սակայն Բորթ-Արթուրի պարէնաւորման ամէնէն մեծ միջոցը կը կազմեն չինական նաւակները որոնք գրեթէ ամէն օր հոն կը ժամանեն։ Փոթորիկը եւ մշուշը թոյլ չեն տար որ ճապոնները իրական պաշարում մը կատարեն, հակառակ իրենց բոլոր ջանքերուն։ Այդ կողմի բոլոր եզերքները ծանծաղուտ են, որով մարտանաւերը չեն կրնար պէտք եղածին պէս մօտենալ՝ չինական նաւակները բռնելու համար։ Այս վերջինները շատ խոհեմութիւն չունենալով, կրնան ամէն կողմ երթալ, նաեւ անոնց նաւուղիղները կատարելապէս ծանօթ են այդ դժուարամատչելի եզերքներուն բոլոր վտանգներուն։ Նովոյէ Վրէմիա այդ առթիւ դիտել կու տայ թէ ճապոնները առանց դատավարութեան կ'ընկղմեն իրենց ձեռքը ինկած չինական այն նաւակները որոնք կը փորձեն խզել պաշարման գիծը։ Ռուս թերթը կը զարմանայ թէ անգլիական եւ ամերիկեան ռուսատեաց այն թերթերը որոնք Ռուսերուն կողմէ մէկ քանի նաւեր գրաւուելուն առթիւ այնքան աղմուկ յարուցին, բնաւ չեն բողոքեր ճապոններուն այդ ընթացքին դէմ։ Նովոյէ Վրէմիա կը յայտնէ թէ միջազգային օրէնքը այն պարագային միայն կը ներէ պատերազմի արգիլեալ նիւթ բեռցած չէզոք նաւերը խորտակել, երբ անհրաժեշտ պէտք մը ըլլայ, եւ այն ալ երկու պայմանով.— Առաջին՝ ազատել նաւազները, նաեւ ընկղմելէ առաջ, ինչպէս Ռուսերը միշտ ըրած են համանման պարագաներու մէջ։ Երկրորդ՝ գրաւել նաւուն մէջ գտնուած թղթերը՝ ներկայացնելու գրաւմանց դատարանի մը, որուն վճիռը պիտի հաստատէ բռնական այդ վճռային վաւերականութիւնը, ինչպէս միշտ ըրած են Ռուսերը։ Անշուշտ պատերազմի արգիլեալ նիւթ եղող նաւերու նկատմամբ ընդունուած կանոնները բացառութիւններու ալ չեն ենթարկուիր՝ առանց՝ ամերիկեան կամ անգլիական շոգենաւեր եւ մեծաքանակ ապրանք կրող ըլլալուն համեմատութեամբ։ Նովոյէ Վրէմիա կը յաւելու.— «Անշուշտ ճապոններուն կողմէ չինական առագաստանաւեր ընկղմելուն համար է որ անգլիական կամ ամերիկեան կարգ մը լրագիրներու մարդասիրութիւնը եւ արդարասիրութիւնը, առաջին պարագային մէջ [illegible] է եւ երկրորդին մէջ [illegible]։»

— Տէյլի Նիւզ [illegible] մասին Գուրոբաթքինի առած որոշման բացատրութիւնը Թրանսվալի պատերազմի ասած օրինակներուն մէջ գտած ըլլալ կը կարծէ։ Անգլիական թերթը կ'ըսէ թէ ռուսական ընդհանուր հրամանատարը, ո՛չ իբր զինուորներուն նոր վստահութիւն մը ներշնչելու, ո՛չ Բեդերսպուրկէն տրուած հրամանի մը հնազանդելու եւ ոչ ալ փառասիրութեան մը համար էր որ որոշեց դէպ ի հարաւ քալել, այլ ազատելու համար Բորթ-Արթուրը վերահաս վտանգէն։ Գուրոբաթքին զօրավարին ընթացքին եւ Սըր Ռըտվէրս Պուլլըր եւ Լէտիսմիթի միջեւ եղած նմանութիւնը ուշագրաւ է։ Տէյլի Նիւզ կը յաւելու.— «Գուրոբաթքին զօրավարը շատ հաւանական է որ ամէն օր հաղորդակցութեան մէջ է Բորթ-Արթուրի պաշտպանողներուն հետ։ Այդ, ճապոնները, ինչպէս կը ծանուցուի, նոր եռանդով մը կը փութացնեն պաշարումը եւ օդապարիկներ որոնք հեռաձայնով կը հաղորդակցին ճապոնական մարտկոցներուն հետ, կ'ուղղեն թնդանօթներուն նշանառութիւնը Բորթ-Արթուրի դէմ։ Ուրեմն Ռուսերուն բոլոր ջանքերը կը կայանան՝ ռուս պահեստազօրքերուն հասցնելիք օգնութեան մէջ։ Այդ նպատակին համար է որ Գուրոբաթքին զօրավարը կը վտանգէ իր բանակը եւ համբաւը, եւ Պալթիկի ռուսական նաւաբաժինն ալ ձեռնարկած է իր արկածալից ուղեւորութեանը՝ աշխարհի շուրջը։ Եթէ Բորթ-Արթուր ճապոններուն ձեռքը իյնայ Մանչուրիա ալ եւս մեծ արժէք մը չունենար Ռուսերուն համար։ Եթէ մինչեւ օգնութեանց հասնիլը դիմանայ, ճապոն պիտի պարտուի։»

ՃԱՊՈՆՆԵՐԸ

Ճապոնի ժողովուրդը եւ պատերազմը.— Չափազանց յաւակնութիւն.— Գերման թղթակցի մը նամակը։

Թոքիոյէն Քէօլնիշէ Ցայթունկին ուղղուած թղթակցութիւն մը սա տեղեկութիւնները կը հաղորդէ ճապոնի ժողովուրդին կացութեանը վրայ.— «Ճապոնի պետական մարդիկը միշտ ըմբռնած էին թէ Ռուսիոյ հետ պատերազմը [illegible] եւ դիւրութեամբ չի կրնար կատարուիլ, բայց ժողովուրդը, առաջ Չինաց վրայ տարուած յաղթանակներէն եւ ներկայ պատերազմին սկիզբը երբ ձեռք բերուած յաղթութիւններէն զգեստաւորուած՝ աւելի արագ վճռական յաղթանակի մը կը սպասէր. կ'երեւակայէր թէ ճապոնական բանակը առանց [illegible] Խարպին պիտի հասնի եւ թէ Բորթ-Արթուր մէկ քանի օրէն պիտի գրաւուի։ Այդ ծայրայեղ յաւակնութիւնը ցնցուեցաւ Վլատիվոստոքի ռուսական նաւատորմին նաւահանգիստէն դուրս կատարած արշաւանքներէն եւ վերջին ճակատամարտներէն, անխուսափելի զոհերէն եւ կորուստներէն ձեռք չնշուելէն։ Ճապոնի ժողովուրդը լաւ կը զգայ թէ լրագիրները շինծու լուրեր շատ կը հրատարակեն, ժողովրդեան ամէն դասակարգերը միշտ մեծ հետաքրքրութեամբ կը կարդան լրագիրները, բայց Ճիճի-Շինբօ, Նիշի-Նիշի կամ Քոքումին յաւելուածներ միայն կը գնեն, վասն զի անոնք ամէնէն կարեւոր թերթերն են։» Գերման թերթին թղթակիցը նաեւ տեղեկութիւններ կու տայ [illegible] վրայ, որով բազմաթիւ ճապոններ նախամեծար կը համարին մեռնիլ քան թէ գերի իյնալ։ Թղթակիցը կը յաւելու թէ այդ լուրերը չափազանցուած են, վասն զի հիմա Ճապոնի մէջ այնպէս կը նկատուի թէ մարդկային կեանքը մեծարժէք է. ուրեմն պէտք չէ պարապ տեղը անձնազոհ ըլլալ։ Գերման թղթակիցը նաեւ կ'ըսէ.— «Այդ պարագան անշուշտ շատ բնական է եւ տարիներ ինչու չնուազեցներ ճապոն սպաներուն անվեհեր քաջութիւնը եւ մահուան հանդէպ անոնց ցոյց տուած արհամարհանքը, որով ահարկու հակառակորդներ կը հանդիսանան։»

ՉԻՆԵՐԸ

Մա զօրավար.— Անգլիացի թղթակցի մը տեղեկութիւնք.— Չինացի զինուորներ.— Չինացիներուն տրամադրութիւնները։

Տէյլի Թելէկրաֆի մէկ թղթակիցը Մանչուրիայէն հոկտ. 17 թուականով կը հեռագրէ թէ Մա զօրավարին կողմէ ընդունուեր եւ կրցեր է պաշտօնապէս հաստատել թէ այս վերջինը բացարձակ չէզոքութիւն կը պահէ, հակառակ կացութեան դժուարութեանը եւ թէ անձամբ կը կատարէ վարչութիւնը իր բանակին որ տասը հազար հոգիէ կը բաղկանայ՝ ամէն տեսակ զինուորներէ։ Թղթակիցը ներկայ գտնուեր է զօր. [illegible] եւ զինուորական մեծ մարզանքներու։ Տեսեր է թէ զօրքերը կատարելապէս մարզուած են։ Մա զօրավարին գլխաւոր տեղակալն է օտարազգի սպայ մը որ ինքզինքին Պոնքիվլէն անունը կու տայ, եւ որուն ազգութիւնը յայտնի չէ։ Անգլիացի թղթակիցը, Մա զօրավարին մօտ երթալու համար, ձիով կամ հետիոտն չորս հարիւր քիլոմէթր տեղ գացեր է. նաեւ հարիւրէ աւելի գիւղերու մէջ կեցեր է։ Կրցեր է այսպէս հաւատութիւն ձեռք բերել թէ չինացի ժողովուրդները բացարձակապէս ճապոնի կուսակից են, առանց ստորագրանց ըլլալու։ Հանձք տոնին առնուած բազմաթիւ Անգլիացիներ կամ Ամերիկացիներ, այդ կողմերը պատեր են, առանց ճեղելու. բայց չփոթութենէ մը կը վախցուի եթէ պատերազմը երկարի։ Չինացի ժողովուրդները նոր դրութեամբ հրացաններով զինուած են զորս իրենց անկողիններուն մէջ կը պահեն։

ՊԱԼԹԻԿԻ ՌՈՒՍ ՆԱՒԱԲԱԺԻՆԸ

Կարգապահութեան օրինակ մը.— Զինուորական բժիշկի մը արկածը.— Ծովակալին խստութիւնը։

Պալթիկի ռուսական նաւաբաժին հրամանատար Ռոժէսթվէնսքի ծովակալը իր նաւաբաժին բոլոր սպաներուն եւ զինուորներուն հրամայած էր որ իրիկուան ժամ 6ին իրենց նաւերը դառնան, վասն զի պահակները հրաման ունէին կրակ ընելու այդ ժամէն ետքը մինչեւ որոշ շրջանակին մէջ տեսնուած նաւակներուն վրայ։ Զինուորական բժիշկ մը ուշացած ըլլալով ուզեց Սուվարով մարտանաւը դառնալ ժամ 6էն ետքը։ Պահակը նախ ձայն տուաւ եւ յետոյ կրակ ըրաւ բժիշկին գտնուած մակոյկին վրայ։ Մակոյկը կը շարունակէր յառաջանալ եւ բժիշկը իր անունը կու տար պոռալով. Ռոժէսթվէնսքի ծովակալը որ մարտանաւուն մէջ կը գտնուէր, վեց անգամ ռեւոլվեր պարպեց, առանց մակոյկին նշան առնելու. յետոյ ճանչնալով բժիշկը հրամայեց թող տալ որ մակոյկը մօտենայ։ Բժիշկը երբ վեր ելաւ, ծովակալը ըսաւ անոր.— «Եթէ գնդակներէն վրիպելով ցամաք դառնայիք, ձեզի զինուորական խորհուրդի մը առջեւ դատապարտելու ենթարկել պիտի տայի, իբրեւ անհնազանդ բացարձակ հրամանի մը, բայց որովհետեւ եկաք, ութ օր բանտարկութեան կը դատապարտեմ ձեզ»։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ԾՈՎԻՆ ՄԻՋԱԴԷՊԸ

ԼՈՆՏՐԱ 26 հոկտ.— Ռուսիոյ կայսեր կողմէ Անգլիոյ թագաւորին ղրկուած հեռագրին իբրեւ արդիւնք, հանդարտեցաւ այն յուզումը որ առաջ եկած էր Հիւսիսային ծովի միջադէպէն։

ԲԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ — Պալթիկի ռուսական նաւաբաժին հրամանատար Ռոժէսթվէնսքի ծովակալէն տակաւին տեղեկութիւն մը առնուած չէ։

ՓԱՐԻԶ.— Ռուսական աղբիւրէ առնուած լուրի մը նայելով, Գերմանիա ծանուցեր է Ռուսիոյ թէ Ճապոնները, Անգլիոյ, Փինլանդիոյ եւ Ռուսիոյ յարաբերութիւնները խանգարելու նպատակով, կարելի է որ Հիւսիսային ծովին մէջ յարձակում մը կատարեն Պալթիկի ռուսական նաւաբաժինին վրայ։

ԼՈՆՏՐԱ.— Անգլիոյ կառավարութիւնը թէեւ պահանջեց որ Հիւսիսային ծովին միջադէպին պատասխանատու հրամանատարները ու սպաները պատժուին, սակայն բացայայտ կերպով չէ ըսած թէ այդ պատիժը ինչպէս պիտի կատարուի։ Ռուսիոյ կայսրը այդ մասին դեռ որոշում մը չէ տուած, վասն զի տակաւին տեղեկագիր չէ ստացած Պալթիկի նաւաբաժին հրամանատարէն։

ԲԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ.— Վերջին լուրերու նայելով Պալթիկի նաւաբաժինին հրամանատար Ռոժէսթվէնսքի ծովակալը Հիւսիսային ծովի միջադէպին առթիւ իր տեղեկագիրը ղրկած է Նիքոլա կայսեր։

—Քանի մը օրէ ի վեր տեղեկութիւն չկայ Պալթիկի ռուսական նաւաբաժինին, որ գտնուելուն ալ յայտնի չէ։ Լուր առնուած էր թէ Հիւսիսային ծովին մէջ յարձակում մը պիտի կրէ, այդ է պատճառը նոյն ծովին միջադէպին։

—Բեդերսպուրկի լրագիրներէն մէկ քանին նպաստ կը հաւաքեն Հիւսիսային ծովին մէջ խեղդուած ձկնորսներու ընտանիքներուն համար։

ՎԻԵՆՆԱ.— Լոնտրայէն կը ծանուցանեն թէ Հալի քաղաքապետը հեռագիր մը ուղղելով նախարարապետ Պ. Պալֆուրի, խիստ, ազդու եւ արագ արդարութիւն կը պահանջէ, կատարեալ գոհացում առնելու, ինչպէս նաեւ լիակատար ապահովութիւն ձեռք բերելու թէ Պալթիկի նաւաբաժինը այսուհետեւ նմանօրինակ ծովահեղութիւններու մէջ պիտի չգտնուի։ Պ. Պալֆուր պատասխանելով՝ կը յորդորէ կատարեալ վստահութիւն ունենալ կառավարութեան վրայ։ (Հալ յարձակում կրող ձկնորսներուն բնակավայրն է)։

—Յուզումը կը շարունակէ բովանդակ Անգլիոյ մէջ։ Լրագիրները փութով գոհացում կը պահանջեն Ռուսիայէն, անհաշուելի հետեւանքներ սպառնալով ամենափոքր յապաղման մը համար։

— Ռուս կառավարութիւնը վերջին ծայր դրգռուած է Ռոժէսթվէնսքի ծովակալին (նաւաբաժին հրամանատարը) դէմ, եւ խորապէս ցաւելով այդ ձախորդութեան համար, պատրաստակամութիւն կը յայտնէ դիւանագիտական եղանակով նեղում խնդրելու եւ կատարեալ հատուցում տալու զոհերուն ընտանիքներին։

ԼՈՆՏՐԱ.— Ցարը մասնաւորապէս Լոնտրա թագաւորին հեռագիր մը ուղղելով, իր անկեղծ ցաւը յայտնեց ձկնորսներու դժբախտ միջադէպին առթիւ։ Նիքոլա Բ. իր ընտանեկան համակրութիւններուն կոչում կ'ընէ եւ կը խոստանայ արդարակերպով կարգադրութիւն մը ընել։ Այս հեռագիրը նպաստաւոր տպաւորութիւն առաջ բերաւ Անգլիոյ մէջ։ Կոմս Լամսդորֆ ալ իր կարգին յայտարարեց Բեդերսպուրկի դեսպանին թէ իր վեհապետը հրամայած է իրեն՝ կատարեալ գոհացում տալ Անգլիոյ։ Այժմէն կարելի է ենթադրել թէ միջադէպը բարեկամաբար պիտի կարգադրուի։

ՓԱՐԻԶ.— Ցարը հրամայեց մանրակրկիտ քննութիւն մը կատարել Պալթիկի նաւաբաժին միջադէպին առթիւ, զայն կատարելապէս լուսաբանելու համար։ Նաեւ հեռագրեց Պալթիկի նաւաբաժին հրամանատարին՝ շուտով բացատրութիւններ տալ։ Ընդհանրապէս կը կարծուի թէ ռուս ծովակալը իր կառավարութեան հրահանգներուն համաձայն պիտի չշարժի, մինչեւ որ միջադէպը փակուի։

ԼՈՆՏՐԱ.— Միշտ միջադէպը կը շարունակէ գրգռել հանրային կարծիքը։ Անգլիական կառավարութիւնը ամփոփ [illegible] բողոքեց, եւ պաշտօնական ներումէն ու զոհերու ըլլալիք հատուցումէն զատ, պահանջեց քննութիւն մը կատարել։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԴԱՇՏԷՆ

ԲԵՇԹԱ.— Պատերազմի դաշտէն կարեւոր ընդհարումի մը մասին տեղեկութիւն չկայ։

ԼՈՆՏՐԱ.— Նիու-Չուանկէն կը հեռագրեն թէ հոն ժամանած նաւակները լուր բերեր են որ Բորթ-Արթուրի դէմ բուռն թնդանօթաձգութիւն մը կը կատարուի։ Մանրամասնութիւն չկայ։

ԴՆԴԱԿՆԵՐՈՒ ԴԷՄ ԶՐԱՀ

Ռուսիոյ մէկ յանձնարարութիւնը — Անուամ-փախուստ տնօրէնը ու գրագիրը.— Ռուսիոյ բողոքը։

Միլանի դատական իշխանութիւնները հրամայեր են ձերբակալել քաղաքին մէջ հաստատուած գործարանի մը տնօրէնը ու գրագիրը։ Այդ գործարանին մէջ գնդակներու դէմ անթափանց զրահներ կը շինուին։ Գրագիրը ձերբակալուեր է, բայց տնօրէնը յաջողեր է խոյս տալ։ Այդ գործարանը, երեք ամիս առաջ, ռուս կառավարութենէն 100,000 զրահներու յանձնարարութիւն մը ստացած էր, Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ գտնուող զինուորներուն համար։ Տնօրէնը, որ իբր կանխավճար գումար մը առած էր, այդ յանձնարարութեան կատարման համար անհրաժեշտ եղող [illegible] ընելու նպատակաւ. կ'ելլէ [illegible]։ Բայց Ռուսիա ստացած ըլլալով ապսպրած զրահները, բողոքեց։ Կը կարծուի թէ Միլան եւ Զուիցերիա ալ կարեւոր յանձնարարութիւններ ըրած ըլլան այդ գործարանին։

ԻՆՔՆԱՏԻՊ ՄԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

Ամուսնական ծանուցում. Ամուսին փնտռող աղջիկ մը որ իր գովեստը կ'ընէ.— Ամուսնութիւնները Ճապոնի մէջ

Ճապոնական լրագրի մը մէջ սա ինքնատիպ ծանուցումը հրատարակուած է. —«Շատ գեղեցիկ եւ նորատի աղջիկ մըն եմ. Մազերս կը ծփան ամպերու պէս։ Մորթս ծաղկի պէս թաւշանման գոյն մը ունի։ Դէմքս [illegible] է վարսակ ուռի պէս. Թաւ աչքերս լուսինի երկու կիսաբոլորակներու կը նմանին։ Բաւական ինչքի տէր եմ, մէկու մը հետ երջանիկ կեանք մը վարելու համար, ձեռքը ձեռքիս մէջ միասին երկինքը դիտելով, իսկ գիշերը՝ լուսինը։ Եթէ երբեք այս ծանուցումը իյնայ բանիմաց, ազնիւ եւ բարեկիրթ մարդու մը ձեռքը, կ'աղաչեմ անոր հետ [illegible], եւ յետոյ միասին հանգչիլ [illegible] մը մէջ։» Ամէն օր ճապոնական լրագիրները հրատարակեն այս տեսակ ծանուցումներ ուր ճապոնցի օրիորդները [illegible] կը նկարագրեն իրենց ֆիզիքական ձիրքերը։ Ուստի զարմանալի չէ որ միայն վերջին տարուան մէջ 346,000 ամուսնութիւններ կնքուած ըլլան։ Ասոնց մէջ ամէնէն մեծ աղջիկը քսան երկու տարեկան էր, իսկ ամէնէն փոքրը՝ տասնհինգ։

ԵԶԱԿԱՆ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Ամերիկեան անձնասպանութիւններ —Նոր նախընթաց միջոցներ.—Կազոլինով անձնասպանութիւն։

Անձնասպանութեանց թիւը վերջին տարիներս մեծապէս աւելցած է Մ. Նահանգաց մէջ։ Նոյն համեմատութեամբ, անձնասպան ըլլալու եղանակներն ալ աւելցած են։ Նեւեպալի մէջ մասնաւորաւ թեան տարբեր մը կը նկատուի, գանիկ միջոց մը, հիմնուած մեթոտ մը՝ կեանքի հարցը լուծելու համար։ Ամերիկա դարձած է որոշ մը, արուեստ մը, գիտութիւն մը գրեթէ, անձնասպանութեան մէջ հնարիչ ոգի մը ցոյց կու տայ, ինչ որ չի տեսնուիր բնաւ ուրիշ ժողովուրդներու մօտ։ Ամերիկացի յուսահատը գերագոյն հաճոյք մը կը զգայ, վայելուչ կերպով մեռնելու համար այս աշխարհէն։ Սովորականէն խոյս կու տայ։ Հեղձամահ ըլլալ, ինքզինքը կախել, թունաւորել, զէնքով վիրաւորել, [illegible] միջոցաւ [illegible] թունաւորուիլ, այս ամէն դասական եղանակները չի սիրեր ի գործ դնել Ամերիկացին։ Տ. կին Սաքրամենթօ, Մ. Նահանգաց [illegible] նահանգէն, յաւագոյն համարեց ողջ ողջ այրել ինքզինքը, ինչպէս Տիտոն ըրած է ժամանակին։ Բայց որպէս զի Կարթագինէի դշխոյին պէս չըլլայ եւ ոչ ալ Մոլոքի մէջ [illegible] հետեւի, ուր այրի կիները կ'այրեն ինքզինքնին, խարոյկ տարբեր միջոց մը գտաւ։ Գնաց նպարավաճառէն գնեց լիթր մը կազոլին (քարիւղի [illegible]) եւ [illegible]. յետոյ հրացելոյծ մը մօտեցնելով [illegible], բոնկեցուց [illegible]։ Հրեղէն բոցը մը երեւոյթը առաւ խեղճ կինը։ Անհնար տառապանքներ քաշեց, բայց չկրցաւ [illegible] Օգնութեան հասան եւ [illegible] այդ նորօրինակ խարուկանդէպը։

«ՖԵՄԻՆԻԶՄ»Ը

Կին կառուղիղներ Աւստրալիոյ մէջ.— Օմնիպիւսի ընկերութիւն մը եւ կին կառապաններ։

Ամերիկայի մէջ, որ ամէն բան կարելի կը դառնայ երկար ատենէ ի վեր, երկաթուղիի կառուղիղներուն մէջ կիներ ալ կան։ Աւստրալիոյ մէջ, առաջին անգամ ըլլալով, քանի մը տարի առաջ, կիները սկսան կառապանութիւն ընել։ Սակայն մինչեւ հիմա այդ ասպարէզները չէր բացուեր գեղեցիկ սեռին առջեւ։ Լոնտոն բացառութիւն պիտի կազմէ այս մասին, Անգլիոյ մայրաքաղաքին օմնիպիւսի մէկ Ընկերութիւնը լրջօրէն կը խորհի իր այր կառապաններուն տեղ կիներ գործածել։ Պէտք չէ կարծել որ այդ Ընկերութիւնը զիջում մը կ'ընէ Ֆեմինիսդներուն, իր նպատակն է Ընկերութեան գործառնութեանց մղում տալ, որովհետեւ օմնիպիւսը, ինչպէս Լոնտոնի, եւրոպական ուրիշ մայրաքաղաքներու մէջ ալ չի կրնար մրցիլ ստորերկրեայ երկաթուղիներուն հետ։

ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ԱՒԱԶԱԿԻ ՄԸ ՄԱՀԸ

Պելճիքայի բանտարկեալներուն երէցը — Իր ոճրագործութիւնները։

Վերջերս մեռաւ Պելճիքայի բանտարկեալներուն երէցը եւ ամէնէն հռչակաւոր աւազակը, որ Տրասս-լը-Մութիք անունը կը կրէր։ 1870ին մահուան դատապարտուած էր Հէնոյի եղեռնադատ ատեանին կողմէ, անոր, կինը թունաւորած ըլլալուն, եւ կողոպտելու նպատակաւ՝ [illegible] վաճառական երեք եղբայրներ սպաննած ըլլալուն համար, որոնց դիակները հորի մը մէջ պահած էր։ Իր պատիժը մշտնջենական տաժանակիր աշխատութեան փոխուեցաւ։ Երեսուն չորս տարի միայն բանտին մէջ։ Կարելի չեղաւ եւ է աշխատութիւն կատարել տալ անոր։ Հերքիւլէսեան ուժի տէր, քանիցս փորձեց սպաննել իր բանտապետները։ Ի վերջոյ [illegible] ունենալով, անհնար առանձնաքներու մէջ մեռաւ։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Ափրիկեան Տրիպոլիսոյ կուսակալը փոխանորդ անուանուեցաւ տեղւոյն զօրաբաժինին հրամանատար մուշիր Ռէճէպ փաշա։

—Կայս. Պալատան քարտուղար անուանուեցաւ քաղաքավարութեան դիւանին արձանագրիչ Ալի պէյ։

—Սալէնիքի ոստիկան տրուեցաւ Ատտիս Ապուպայի առաջնակարգ վաճառականներէն Հաճի Ահմէտ Ապտիւլլաթէֆ էֆ.։

—Խարբերդի նահանգին Մալաթիոյ գաւառակին զաւթադէմ անուանուեցաւ Միլքիէի շրջանաւարտ եւ Պոլը գաւառին կառավարչի [illegible] պաշտօնեայ Մուսթաֆա Բէհմէ էֆ.։

—Բաթլի օսմ. փոխ-հիւպատոս անուանուեցաւ Պէտէթէր Պուշիրի օսմ. փոխհիւպատոս Նազմի պէյ։

—Ակնակէտ Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Ափրիկեան Տրիպոլիսոյ զօրաբաժին հրամանատար մուշիր Ռէճէպ փաշային, Չորրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Մարզուանի նախորդ նաիպ Սալիհ Սըրրի էֆ.ի։ Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Ատտիս Ապուպայի առաջնակարգ վաճառականներէն Հաճի Ահմէտ Ապտիւլլաթէֆ էֆ.ի։

—Իմթիազի ոսկի չքանշան՝ Իսքէնտէրանի հրամանատար Իսմէթ փաշայի:

ՍՈՖԻԱՅԻ կայս. գոմիսէրութեան պաշտօնատան մէջ շնորհաւորական ընդունելութիւններ կատարուեցան Վեհ. Սուլթանին ծննդեան տարեդարձին օրը: Սոֆիայի միւֆթին, իսլամ երեւելիներու հետ նոյն պաշտօնատունը երթալով, բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհ. Սուլթանին համար: Պուլկարիոյ իշխանը իր անձնական զօրագունդին նուագածուները ղրկեց, որոնք Համիտիէ քայլերգը եւ ուրիշ կտորներ նուագեցին:

—Ֆէրտինանտ իշխանին, պուլկար կառավարութեան եւ քրիստոնեայ ու հրեայ համայնքութեանց կողմէ ներկայացուցիչներ եւ օտար հիւպատոսները գոմիսէրութեան պաշտօնատունը երթալով, շնորհաւորական այցելութիւն տուին:

—Փիլիպէ նոյնպէս լուսազարդուած էր գոմիսէրութեան պաշտօնատունը, ուր աղօթք մըն ալ տրուեցաւ:

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ մայրաքաղաքներու օսմ. դեսպանատանց մէջ ալ, կայս. ծննդեան տարեդարձին առթիւ, շնորհաւորական ընդունելութիւններ եւ լուսավառութիւններ կատարուեցան:

ՍԱՏԸՔ ՓԱՇԱ, Պուլկարիոյ կայս. նոր գոմիսէրը, երէկ Կայս. Պալատ երթալով երախտագիտութիւն մատոյց եւ արժանացաւ կայս. մեծարանաց:

— Սատըք փաշա, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին հետ:

— Սատըք փաշա վաղը իր պաշտօնատեղին՝ Սոֆիա պիտի ուղեւորի:

ԱՄՍԱԹՈՇԱԿ.—Ելմտական նախարարութիւնը, ինչպէս ծանուցանեցաւ, երէկուընէ սկսաւ մէյմէկ ամսաթոշակ վճարել կառավարական բոլոր պաշտօնեաներուն:

ԳՈՆԻԱ-ԷՐԷՅԼԻԻ գիծին բացումը եւ տօնական ընդունելութիւնը կատարող պաշտօնեաները, այս իրիկուն ժամ 9ին Հայտար Փաշա կը հասնին:

ԻՏԱԼԻՈՅ դեսպանատունը, շաբաթ օրը, Թարապիոյ ամարանոցէն Բերա պիտի փոխադրուի:

ՓԱՓԱԶ ՔԷՕՓՐԻՒԻ Սէն-Ժօրժ վարժարանին աշակերտներուն նուագածուներու խումբը, աղջի օրը, կայս. ծննդեան տարեդարձին առթիւ, Կայս. Պալատան դիմացի պարտէզին մէջ նուագեց եւ արժանացաւ կայս. շնորհներու:

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ դեսպանատան առաջին թարգման Պ. Կարկիօլօ, աղջի օրը, կրթական պաշտօնատունը երթալով, տեսակցեցաւ նախարար Հալիլ փաշայի հետ:

ՃԻՊՐԱԼԹԱՐԻ անկլիքան եպիսկոպոսը երեքշաբթի օրը Պուքրէշ ուղեւորեցաւ, ուսկից քանի մը օրէն Կ. Պոլիս գալով իր կնոջ հետ Ճիպրալթար պիտի երթայ:

ՅՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԸ.— Տ. Եոաքիմ Ս. Պատրիարքը աղջի օրը Կայս. Պալատ մէջ տեսակցութիւն մը ունեցաւ առաջին քարտուղար Թահսին փաշայի հետ, եւ ապա այցելեց Մեծ-Եպարքոսին:

—Կրօնական գործոց տեսուչի օգնական Պէհա պէյ երէկ առաւ այցելութիւն տուաւ Տ. Եոաքիմ Ս. Պատրիարքին:

—Խառն Ժողովոյ աշխարհական անդամներն ու Նիկոմիդիոյ, Տիմէթոքայի, Բօզանի, Կանոսի եւ Քորայի մետրապոլիտները երէկ նիստ գումարեցին, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքին, որ այդ նիստին տեղեկագիրը մատոյց Կայս. Պալատ: Այս գումարումէն ետքը Խառն Ժողովը նիստ գումարեց Տիմէթոքայի մետրապոլիտին նախագահութեամբ:

—Վատիկանի արտաքին գործոց նախարար Մէրի տէլ Վալ կարտինալը եւ Վատիկանի մատենադարանին պետը խնդրած են Յունաց Պատրիարքարանի Մեծ-Լոգոթէթէն որ իրենց շնորհակալութիւնները յայտնէ Տ. Եոաքիմ Ս. Պատրիարքին եւ Սինոդին, գրքերու փոխանակութիւնը ընդունած ըլլալուն համար:

ՍԵՐՊԻՈՅ դեսպանատունը փոխադրուեցաւ Միսք փողոցին մէջ վարձուած նոր շէնք մը:

ԵԼՄՏԱԿԱՆ նախարարութեան խորհրդական Ռովով պէյ երէկ Պերլին ուղեւորեցաւ արձակուրդով:

ԱԹԷՆՔԻ մէջ անցեալ տարի կազմակերպուած տրուեստահանդէսին վարչութիւնը շնորհակալութեան գիր մը ուղղած է Սապահ լրագրոյ արտօնատէր Միհրան էֆ.ի՝ իր հրատարակութիւններով աջակցած ըլլալուն համար, նաեւ ծանուցած է թէ որոշուած է աշխատակցութեան վկայական մըն ալ տալ:

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ եւ հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը ծանոյց Կ. Պոլսոյ Առեւտրական Սենեակին թէ հրաման տրուած է նահանգները որ արմտիքներու տասանորդին մէջ միայն օխա գործածուի:

ՓԱՅՏ ԵՒ ԱԾՈՒԽ —Մոնիթէօռ ձեռնհաս պաշտօնատանին ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ, ըսելով որ փայտի եւ ածուխի գինը, անցեալ տարիներուն հետ բաղդատելով, այս տարի շատ սուղ է և թէ ածուխի գինը 5½ ղրուշի բարձրացած է, ձեռնհաս պաշտօնատանին ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ:

ԿԻՆ ԵՒ ՊԱՆՔՏՈՄՍ.—Պոլսոյ Վալիտէ խանին մէջ վաճառական Պ. Բաթթիլօ, երէկ, իր սպասաւորին՝ պարսիկ Նաքիի [illegible] երկու հարիւր ոսկինոց պանքատոմս յանձնեց՝ Օսմ. Պանքային Պոլսոյ ճիւղը տանելու համար: Նաքի այդ դրամները թաշկինակին մէջ դրաւ եւ ալ ձեռքը բռնած սկսաւ Եէնի Ճամիի կողմը երթալ. ճամբան հանդիպեցաւ կնոջ մը որուն տափական խօսքեր ուղղեց: Կնոջ հետ գտնուող Լոզ Հիւսէյին զայրանալով, կռուեցաւ Պարսիկին հետ որ կնոջ աղէկ չուզելով առանձնանալ, բռնած լեզուով պատասխանեց: Կռիւը սաստկացաւ եւ Հիւսէյին դաշոյնը քաշելով մխեց Պարսիկին ձախ թեւը: Նաքի ժամ մը բռնած էր պանքատոմսը: Հիւսէյին ուզեց փախչիլ, բայց ձերբակալուեցաւ: Նախ կարծուեցաւ թէ Հիւսէյին, նոյն դրամները յափշտակելու համար գործած է ոճիրը, սակայն հասկցուեցաւ որ կնոջ խնդրի համար է:

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ Ղալաթիոյ, Պոլսոյ ու Բերայի գրասենեակները կ'իմանանք թէ գոց պիտի մնան յառաջիկայ երեքշաբթի 1 նոյեմ. (Ն. Տ.):

ԳԱԼԵՈՆՃԸ ԳՈՒԼԼՈՒՔԻ Ֆըլըճը փողոցին մէջ, երէկ գիշեր, սպաննուած մարդ մը գտնուեցաւ: Ոստիկանութիւնը քննութիւն կատարելով հաստատեց թէ լատին համայնքութենէն Ֆոթի Գարաալէմիր անուն անձ մըն է՝ 35 տարեկան: Կուրծքէն ձախ կողմը գտնուած վէրքի մը հետեւանքով մեռած էր: Այդ անձը Անիոլը Ձէյմէի կողմերը համանուն մը ունի, որով կը կարծուի թէ ոճիրը անոր պատճառով գործուած ըլլայ:

ՊՈԼՍՈՅ Գարակէօմրիւկի կողմը, երէկ, Թէրլիքճի Սալիհ դաշոյնով վիրաւորեց իր լքած կինը: Ոճրագործը ձերբակալուեցաւ:

ՇԻՐՔԷԹԻ 41 թիւ շոգենաւը, երէկ, կամուրջին մօտեցած ատեն Շիրքէթի ածուխ բեռցած մավնային զարնուեցաւ: Մավնան ընկղմեցաւ, բայց մէջը գտնուողները ազատուեցան:

ԹԱՔՍԻՄԻ կողմը կօշկակարատէր Եօրկի Սամանճըօղլիի տունէն, տանեցիներու բացակայութեան միջոցին գող մտնելով, յիսուն ոսկիի արժէքով զարդեղէններ եւ տասներկու հատ պարտաթուղթ գողցան: Տանտէրը սպասուհի Բաթինայէն կը կասկածի. ուստի ոստիկանութիւնը հարցաքննութեան ենթարկած է զայն:

ԱՃՈՒՐԴ

Բերա, Աղաճամիի մօտ, Իմամ փողոցին մէջ գտնուող թիւ 10 տան հետեւեալ կարասիները աճուրդով պիտի ծախուին վաղը ուրբաթ, 28 հոկտ. առաւօտեան ժամը 10ին.—Գորգ (սէճճատէ, Սաքսոնիոյ եւ իտալական հին փայտեաններ, Նիքասենօկի յատուկ անգլիական ամբողջ կազմած, երկու մահճակալ, երկու հանդերձարան, լուացարան, հեշտադարան (commode) եւն. նաեւ յոխճապակեայ սպասներ՝ g. M. սկզբնատառով, մանաւանդ ոսկէ բիւրեղէ սպասներ:

Քոմիսէր-Բրիզկոր
Է. ՏԸ ՔԱՍԹՐՕ

Բերա, 25 հոկտ 1904

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ
ՀԱՅ ԵԿԵՂ. ԿԱԼՈՒԱԾՆԵՐԸ
ՆՈՐ ՈՐՈՇՈՒՄ ՄԸ

Այս առտու առնուած Վիեննական թերթերը սա հեռագիրը հրատարակած են.—

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, 23 հոկտ.—Քրիճիքի Վիեսթնիկ կը ծանուցանէ թէ նորէն կատարեալ ինքնավարութիւն մը տրուած է Սիմֆէրոբոլի կոնսիստորիային՝ հայ վարժարաններու վարչութեան մասին: Եթէ այս լուրը ստոյգ է, պատճառներ կան կարծելու որ հայ եկեղեցական ինչքերու Պետութեան կողմէ յանձնառումի օրէնքը բոլորովին պիտի ջնջուի:

ԿԻԼԻԿԻՈՅ
Ս. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԸ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ԵԿԵՂԵՑԻԻՆ ՄԷՋ

Ինչպէս ծանուցած էինք արդէն, Կիլիկիոյ Ամեն. Տ. Տ. Սահակ Ս. Կաթողիկոսը այս առտու յատկապէս հրաւիրուած էր Ղալաթիոյ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցին մէջ քարոզելու, որուն ուխտագնացութեան օրն է: Այս առթիւ, Խնամակալութեան անդամներէն՝ Յակոբ Էսաեան եւ Յովհաննէս Մատթէոսեան էֆէնտիները իբրեւ հրաւիրակ [illegible] գացին եւ Ն. Բարձր Սրբազնութիւնը առաջնորդեցին Ղալաթիոյ եկեղեցին: Խնամակալութիւնը արդէն ամէն կարգադրութիւն տեսած էր, արժանավայել կերպով ընդունելու համար Ն. Ս. Օծութիւնը: Առաւօտեան ժամերգութեանց աւարտումէն յետոյ, թափոր մը կազմուեցաւ բակին մէջ: Եկեղեցիէն մինչեւ բակը՝ գորգեր փռուած էին. Ժողովրդեան խուռն բազմութիւն մը մը անհամբեր Ն. Ս. Օծութեան գալստեան կը սպասէր. ժամը 3ին հասաւ Ս. Կաթողիկոսը իր հետեւորդներուն հետ եւ յատուկ զանգահարութեամբ ողջունուեցաւ Ն. Ամենապատուութեան գալուստը: Ս. կառքին մէջ բազմած էին Ս. Կաթողիկոսը եւ Տ. Գէորգ Եպս. Երէցեան Սրբազան, իրենց դէմ ունենալով Խնամակալութեան ատենապետ Յակոբ էֆ. Էսաեան. Բ. կառքին մէջ՝ Տ. Կարապետ եւ Տ. Ներսէս վարդապետները եւ Մանուկ սարկաւագը. Գ. կառքին մէջ՝ Մուրատեան Յովհաննէս էֆ. եւ Տ. Մկրտիչ քհն. Զլղատեան: Յատուկ հրաւէրով ներկայ կը գտնուէր նաեւ Բերայի Աւագերէց Տ. Յովհաննէս Ա. քհնյ. Մկրեան: Թափորը առաջնորդեց Ս. Կաթողիկոսը «Որ զննարհը» եւ «Հրաշափառ» շարականներով: Ն. Ամենապատուութիւնը նախագահեց Ս. Պատարագի ժամերգութեանց, յատկապէս պատրաստուած հնամենի աթոռի մը վրայ, որ առաջին անգամ պատրաստուած էր Մխիթար Աբբային համար: Պատարագիչն էր Ղալաթիոյ Տ. Մեսրոպ քահանան. եւ եկեղեցին չքնաղապէս լուսազարդուած էր: Ն. Ամենապատուութիւնը դասին մէջ կարդաց «Ուրախ եղէ» սաղմոսը Տ. Գէորգ Սրբազանին հետ:

Ճաշու գիրքէն յետոյ, Ս. Կաթողիկոսը բեմ ելաւ եւ գեղեցիկ քարոզ մը խօսեցաւ հաւատացեալ խուռն բազմութեան մը առջեւ: Ս. Կաթողիկոսը նախապէս Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցիին անուան վրայ ծանրանալով, Ս. Լուսաւորչի վրայ հակիրճ տեղեկութիւններ տուաւ եւ անոր դրուատականը հիւսեց, իբր արքայկենցաղ հայրապետ մը, իբրեւ մեր կրօնքին ու հաւատքին հոգեւոր հայր, որ իր ժողովուրդին վրայ անչափ գուրգուրացած է: Այս առթիւ Ս. Կաթողիկոսը՝ Ս. Լուսաւորչի սերմանած քրիստոնէութեան հունձքը նկարագրեց, որով հայ ժողովուրդը այդ ժամանակէն արդէն սկսած էր փարիլ իր ուխտավայրերուն:

Ն. Սրբազնութիւնը Ղալաթիոյ Ս. Ամենափրկչին ուխտին վրայ մասնաւորելով խօսքը, Ս. Գիրքէն վկայութիւններ բերաւ ուխտին կարեւորութեան մասին: Յիշեց առաջին անգամ Յակոբ նահապետի ուխտական պատմութիւնը, որով նահապետը իր աստանդական եւ վտարանդի կեանքին մէջ գիշեր ատեն իր երազին մէջ կը տեսնէ սանդուխ մը, երկրէ մինչեւ երկինք բարձրացած: Այդ զարհուրելի տեսիլքին մէջ նահապետը իր ապագային համար կը խոստանայ՝ իր ունեցածէն տասանորդ նուիրել Աստուծոյ: Ուխտին այս տեսակ պատմութենէն զատ, մէջ բերաւ նաեւ Սողոմոնի յիշած ուխտն ալ եւ ի նկատի առաւ թէ իմաստունը մեծութիւն եւ աղքատութիւն չուզեր Աստուծմէ: Այս առթիւ կեանքի պատահարներն ալ յիշեց, որով ամէն մարդ պէտք է ծառայէ Տիրոջ: Ն. Ս. Օծութիւնը Ս. Գիրքէն նահապետներուն եւ իմաստուններուն կողմէ ուխտի նկատառմամբ ըրած ակնարկութիւնները իբր օրինակ յիշելով ի վեր հանեց նաեւ աղօթքի կարեւորութիւնը, պարզելով միանգամայն աղօթելու քրիստոնէավայել կերպերը: Այս առթիւ մէջ բերաւ նաեւ Քրիստոսի այն խօսքը թէ Երկինքի Աստուածը գիտէ ամէն տրտմածոց պէտքն ու կարեւորութիւնը: Քրիստոս ալ արդէն պատուիրած է Աւետարանին մէջ. «Խնդրեցէք նախ զարքայութիւն Աստուծոյ եւ զարդարութիւն նորա»: Աստուծոյ թագաւորութեան եւ արդարութեան վրայ հակիրճ բացատրութիւններ տալով օրուան ընթերցուածէն Պօղոսի խօսքը մէջ բերաւ, որ կ'ըսէ թէ կը բաղձար հաւատքով եւ արդարութեամբ ներկայանալ Աստուծոյ: Ապա աշխատասիրութեան կարեւորութիւնը շեշտեց, իբրեւ կեանքի էական պայման, եւ ծուլութիւնը պախարակելի ներկայացուց: Ս. Կաթողիկոսը օրհնութեամբ վերջացուց իր քարոզը, հաւատացեալ ժողովուրդին վրայ օրհնութեան աղօթք մը տեղացնելով, որուն սրտառուչ ամէններով ձայնակցեցաւ ներկայ խուռն բազմութիւնը:

⁂

Պատարագէն յետոյ Ղալաթիոյ Խնամակալութիւնը սեղան մը կազմած էր ի պատիւ Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսին: Ներկայ պիտի գտնուէին Խնամակալութեան անդամները եւ եկեղեցական դասը: Սեղանի միջոցին Կեդր. վարժարանի օսմ. լեզուի ուսուցիչ Կուրտիկեան Ստեփան էֆ. ի դիմաց վարժարանի ուսուցչական մարմնոյն եւ աշակերտներուն թրքերէն ուղերձ մը պիտի խօսի: Սեղանէն յետոյ՝ Ս. Կաթողիկոսը պիտի այցելէ Կեդր. Վարժարանը:

⁂

Ինչպէս յայտնի է, Կիլիկիոյ վանքին նիւթական կացութեան եւ անոր ընծայուելիք օժանդակութեան եղանակին վրայ խորհրդակցելու համար Ս. Պատրիարք Հայրը հրաւիրագրեր ղրկած էր մայրաքաղաքիս ծանօթ ազգայիններէն ոմանց, որոնցմէ ոմանք անցեալ շաբաթ օր եկած եւ նախնական խորհրդակցութիւններ կատարած էին: Երէկ եւս Վահմ. Գասրիկ էֆ. Կիլպէնկեան, Յարութիւն էֆ. Ասլանեան, Տիգրան էֆ. Թագաթեան, Գրիգոր էֆ. Կիւմիւշկէրտան, Մկրտիչ էֆ. Մանուկեան եւ Արշակ էֆ. Գարակէօզեան պատասխանեցին Պատրիարքական հրաւիրագրին: Իսկ մնացեալ հրաւիրեալները՝ Վահմ. Աբիկ էֆ. Ունճեան, Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեան, Մկրտիչ էֆ. Էսաեան, Մարթէն էֆ. Յակոբեան, Գրիգոր էֆ. Եվրէնեան եւ Յարութիւն էֆ. Գարամանեան չէին կրցած ներկայ գտնուիլ: Ս. Կաթողիկոսը ժամ 5ին իր հետ ունենալով Տ. Կարապետ Ծ. վրդ. Տէր Կարապետեան, Տ. Ներսէս վրդ. Խապաեան եւ Մանուկ սարկաւագը Պատրիարքարան գնաց եւ Ս. Պատրիարք Հօր ներկայութեամբ կէս ժամու չափ կարծիքներու փոխանակութիւն մը ունեցաւ ներկայ անձնաւորութեանց հետ, որոնք խոստացան [illegible] եւ փութաջանութիւն տալ գործին:

⁂ Գասրիկ էֆ. Կիւլպէնկեան եւ Գրիգոր էֆ. Կիւմիւշկէրտան յետոյ Երուսաղէմատուն գացին եւ առանձին տեսակցութիւն մը ունեցան Ս. Կաթողիկոսին հետ, Կիլիկիոյ թեմին եկեղեցական եւ կրթական գործերուն վրայ:

⁂ Ռապէրթ Գոլէճի հայ աշակերտներէն երեքը առաջնորդութեամբ Պ. Ներսէս Կիւլպէնկեանի (որդի Վահմ. Գասրիկ էֆ. Կիւլպէնկեանի) երէկ Երուսաղէմատուն երթալով ներկայացան Ս. Կաթողիկոսին որ օրհնեց զանոնք:

⁂ Վանայ կուսակալի օգնական Վսեմ. Յովհաննէս Ֆէրիտ էֆ. հեռագրով մը շնորհաւորած է Ն. Ս. Օծութիւնը, Կայս. շնորհաց արժանանալուն համար:

⁂ Ատանայի Մայր եկեղեցւոյ Տ. Ղեւոնդ քհնյ. Տէր Սահակեանը երէկ մայրաքաղաքս եկաւ իր առողջութիւնը դարմանել տալու համար: Տ. Ղեւոնդ քհնյ. երէկ ներկայացաւ Ս. Կաթողիկոսին:

Ս. Պատրիարքը՝ իր հետ ունենալով գործակատար Արիս էֆ.ն այսօր այցելութիւն կուտայ մաքսային վերատեսուչ Հասան Ֆէհմի փաշայի:

—Ս. Պատրիարք Հայրը հրաւիրուած է յառաջիկայ կիրակի Ս. Պատարագ մատուցանել Նարլըգաբուի եկեղեցին, որուն տօնախմբութիւնն է:

—Պատրիարքարանի Տնօրէնութեամբ՝ Տ. Մկրտիչ քհնյ. Զլղատեան, որ ժամանակէ մը ի վեր մայրաքաղաքս կը գտնուի, Եգիպտոս պիտի երթայ իբր հոգեւոր հովիւ:

—Իզմիթի Ս. Առաջնորդին յանձնարարութեամբ՝ Պարտիզակի քահանայական դասուն եւ Թաղ. Խորհրդին կողմէ Տ. Յակոբ քհնյ. Դատաւորեան եւ Յարութիւն էֆ. Բիւթէնէրեան Արմաշ երթալով հրաւիրած են Իզմիրի նորընտիր Առաջնորդ Տ. Դուրեան Սրբազանը՝ իր «երկրորդ ծննդավայրը» Պարտիզակ գալու և Իզմիր մեկնումէն առաջ, քարոզելու եւ պատարագելու: Տ. Եղիշէ եպիսկոպոս՝ ընդունած է Պարտիզակցիներուն հրաւէրը:

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՕՊԼ)

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԴԱՇՏԷՆ

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, 26 հոկտ.—Քուրոպաթքին զօրավարը հետեւեալը կը հեռագրէ Ռուսիոյ կայսեր.

«Ո՛չ հոկտ. 25ի օրը եւ ոչ ալ գիշերը որ եւ է ընդհարում չպատահեցաւ մեր բանակին եւ թշնամի բանակին միջեւ, բայց հրետանիի թնդանօթաձգութենէ մը որ հոկտ. 25ին մեր աջ կողին ճակատին վրայ կատարուեցաւ թշնամիին եւ մեր կողմէ.»

—Սախարով զօրավարն ալ կը հեռագրէ թէ հոկտ. 25էն 26ի գիշերը որ եւ է տեղեկագիր չէ առնուած թէ ընդհարումներ կատարուած ըլլան երկու հակառակորդ բանակներուն միջեւ: Միայն ռուս որսորդ զինուորները գիշերը թշնամին նեղած են իր ամբողջ ճակատին վրայ:

ՊԱԼԹԻԿԻ ՌՈՒՍ ՆԱՒԱՏՈՐՄԻՆԸ
ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ԾՈՎՈՒ ՄԻՋԱԴԷՊԸ

ՀԸԼ.—Տեղական թերթ մը կ'ըսէ թէ Հիւսիսային ծովին միջադէպը միանգամայն անգլեւռուս միջադէպ մըն է որ հաշտեցում մը անհրաժեշտ կ'ընծայէ՝ համապատասխան Ռուսերու եւ Անգլիացիներու արդարասիրական զգացումներուն.

ԼՈՆՏՈՆ. Լոնտոնի ռուս դեսպան Պէքէնտորֆ կոմսը Տէյլի Նիւզի մէջ իր մասին կը յայտարարէ թէ Հիւսիսային ծովի մէջ պատահած միջադէպը ցաւալի արկած մըն է:

—Երէկ եւ այս առտու ռուս դեսպան Պէքէնտորֆ կոմսը այցելութիւն տուաւ Լորտ Լէնստաունի:

—Իրիկունը նախարարապետ Պ. Պալֆուր, արտաքին եւ ծովային գործոց նախարարները, դատական նախարար Սըր Ֆինլէյ եւ ծովային պաշտօնատան նաւային տեղեկութեանց դիւանին տնօրէն Պաթէնպէրկի Լուի իշխանը խորհրդակցութիւն մը կատարեցին:

ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

ՊԵՐԼԻՆ.—Պաղտատի երկաթուղիին առաջին մասին՝ Գոնիա-Էրէյլիի գիծին բացման առթիւ որ Վեհ. Սուլթանին ծննդեան տարեդարձին օրը կատարուեցաւ, Վիլհէլմ կայսրը, նամակ մը ուղղելով Պաղտատի երկաթուղիին վարչական Խորհուրդին նախագահ եւ Տոյչէ Պանքի Տնօրէն Պ. Կըվիննէրի, իր մեծ գոհունակութիւնը յայտնեց այն պարագային համար որով իր Օգոստոսափառ Բարեկամին՝ Վեհ. Սուլթանին ծննդեան տարեդարձին առթիւ կը կատարուի հանդիսաւոր բացումը Պաղտատի երկաթուղիին առաջին մասին: Գերմանիոյ կայսրը, իր նամակին մէջ, ջերմ շնորհակալութիւն կը յայտնէ ամէն անոնց որ կ'աշխատին այդ մեծ գործին. նաեւ իր մաղթանքները կ'ընէ այդ ձեռնարկին բարեբաստիկ կերպով ի գլուխ հանուելուն համար:

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, 26 հոկտ.— Պաշտօնաթերթը այսօր կը հրատարակէ Քուրոպաթքին զօրավարին անուանումը, իբրեւ վերին հրամանատար Մանչուրիոյ բանակներուն: Կրիբէնպէրկ զօրավարը հաստատուած է իր պաշտօնին մէջ՝ իբրեւ հրամանատար Մանչուրիոյ երկրորդ բանակին:

—Ռուսիոյ ծովային նախարարութիւնը դեռ ճշգրիտ տեղեկութիւն մը չունի Հիւսիսային ծովի միջադէպին վրայ: Պալթիկի ռուսական նաւատորմին հրամանատար Ռոժէսթվէնսքի ծովակալէն որ եւ է տեղեկագիր չէ հասած Բեզերապուրկ:

Նովոյէ Վրեմիա սա բացատրութիւնները կուտայ այդ միջադէպին համար.— «Քանի մը օր առաջ գերման կառավարութիւնը ոչ-պաշտօնապէս ծանոյց ռուս կառավարութեան թէ Հիւսիսային ծովին մէջ ճաբոնական յարձակում մը անկարելի չէ, յարձակում մը որուն նպատակն է անգլեւռուս միջադէպ մը առաջ բերել եւ ատոր հետեւանքով Ռուսիոյ դաշնակից Ֆրանսայի յարաբերութիւնները խանգարել Անգլիոյ հետ, որ իր կարգին պարտաւոր է Ճաբոնի օգնել՝ Ռուսիոյ դէմ»:

—Բեզերապուրկի քանի մը լրագիրներ հանգանակութեան ձեռնարկեցին Հիւսիսային ծովի միջադէպի զոհերուն ընտանիքներուն համար.

ԼՈՆՏՈՆ —Անգլիոյ մէջ Հիւսիսային ծովին միջադէպին առաջ բերած գրգռութիւնը քիչ մը հանդարտած կ'երեւայ:

—[illegible] Նիւզ կ'ըսէ թէ Ռոժէսթվէնսքի ծովակալը, հրամանատար Պալթիկի ռուսական նաւատորմին, Բեզերապուրկ կանչուելով ծովային նախարար պիտի անուանուի.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՄԱՏՐԻՏ, 27 հոկտ.—Պալթիկի ռուսական նաւատորմը Վիկոյի նաւահանգիստը ժամանեց եւ խարսխեց:

ԲԱՐԻԶ.—Մանչուրիոյ մէջ ռուսական եւ ճաբոնական դիրքերը որ եւ է փոփոխութիւն չկրեցին: Ցուրտը սաստկացաւ:

ԼՈՆՏՈՆ.—Չէ-Ֆուէն կը հեռագրեն թէ ռմբակոծութիւնը կը շարունակէ, երբեմն ընդհատուելով, բայց մանրամասն լուր մը չստացուիր:

ԲԱՐԻԶ.—Հանրապետութեան նախագահը սեղան մը տուաւ Յունաստանի թագուհիին: Ներկայ գտնուեցան Բարիզի հելլենական գաղթականութեան գլխաւոր անդամները:

Տե՛ս Դ. երես Բարմէլ Օրիանթալի գինիի եւ քօնեաքի ծանուցումը:

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 13 Հոկտեմբեր			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Միացեալ	Օ. Ո.	93	—
Ամէնէն բարձր գին	»	93	69
Ամէնէն վար գին	»	93	39
Ռումէլիի երկաթուղի գոց.	Ֆր.	123	37
Ամէնէն բարձր գին	»	124	37
Ամէնէն վար գին	»	123	87
ԲԱՑՈՒՄ 14 Հոկտեմբեր			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Միացեալ	Օ. Ո.	93	05
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	124	62
Շիրքէթի Խայրիէ		93	31
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		16	01
Օսմ. Պանքա		—	—
Յունական պանքա		437	50
Տէրքօզ		248	—
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	17
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		6	02
» ժուիսանս		3	—
» պարտաթուղթ		494	—
Քարաք Կ. Պոլսոյ		518	—
Թրանսվալ		85	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիբսիէն Ա		284	—
» » » Բ		268	50
Լավրիօն		58	—
Անատոլի երկաթուղի բաժնեթուղթ		12	—
» պարտաթուղթ	«	532	—
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ			
Լոնտոն 3 ամիս	Ղր.	—	—
» » » չէք	»	169	35
Բարիզ » »	Ֆր.	22	87 ½
» » » չէք	»	—	—
Պէրլին [illegible] չէք	մարք	18	55
Վիէննա չէք	Ֆիօր.	21	84
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ			
20 ֆրանքնոց	Ղր.	87	20
Անգլիական ոսկի	»	110	02
Բօլ Իմբէրիալ	»	99	20
Քրիմից	»	51	06
Մէճիտիէ արծաթ	»	107	30
Մէթալիք	»	—	—
Ռուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	6	58

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 26 Հոկտեմբեր			
Անգլիական Քոնսոլիտէ		88	25
Միացեալ պարտք բաց.		84	75
Միացեալ պարտք գոց.		84	75
Օսմանեան Պանքա		12	50
Թուրքական 1858-188?		93	75
Հելլենական 5 %		47	—
» Մոնոպոլ		47	50
Պուլկարական 1892		94	—
Էժիբսիէն իւնիֆիէ		107	50
Ճաբոնական %		78	75
Թրանսվալ		8	62
[illegible]		1	37
[illegible]		25	30
ԲԱՐԻԶ, 26 Հոկտեմբեր			
Ֆրանս. Ռանթ 3 %		97	92
Միացեալ պարտաթուղթ բաց.	Ղր.	86	20
Միացեալ պարտաթուղթ գոց.	»	86	05
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	590	—
Օսմանիէ	»	—	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	137	50
Օսմ. մաքսատուն	»	467	—
Օսմ Ռէժի	»	362	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 %	»	591	—
Քրէտի Լիոնէ գուբոնը կտրած	»	1145	—
Իտալական Ռանթ	»	103	90
Սպանիական արտաքին	»	87	12
Աւստրիական	»	101	—
Թրանսվալ	.	91	—
Ռուսական 4 %, 1901	»	93	75
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	110
Դրամագլուխ	»	—	—
ՎԻԷՆՆԱ, 26 Հոկտեմբեր			
Փոխան. Լոնտոնի վրայ	Ֆր.	239	20
Ռումէլի երկաթուղի	»	131	50
Օսմ. Ռէժի	»	—	—
ՊԷՐԼԻՆ, 26 Հոկտեմբեր			
Միացեալ պարտաթուղթ	Ֆր.	84	20
Ռումէլի երկաթուղի	»	127	—
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	103	50
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	205
ՊՐԻՒՍԷԼ, 26 Հոկտեմբեր			
Միացեալ պարտք		85	12
Ռումէլի երկաթուղի		125	50

ՔՐԷՏԻ ՖՈՆՍԻԷ ԷԺԻԲՍԻԷՆ

240րդ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ 3 % ՏՈԿՈՍԱԻՈՐ ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹԵՐՈՒ
1886ի շրջաբերութիւն

15 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1904

302,352 թիւը 100,000 Ֆրանք շահած է
Հետեւեալ 25 թիւերը 1000ական ֆր. շահած են
734 70,186 214,130 254,386 288,515
12,845 127,391 222,869 260,489 322,231
22,434 142,895 237,703 267,781 368,969
33,280 152,909 245,998 279,751 370,573
54,701 154,751 250,207 285,397 388,356

⁂

19րդ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ 3 % ՏՈԿՈՍԱԻՈՐ ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹԵՐՈՒ
1903ի շրջաբերութիւն

15 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1904

708,096 թիւը 100,000 Ֆրանք շահած է
Հետեւեալ 25 թիւերը 1000ական ֆր. շահած են
429,845 473,820 513,240 582,981 698,989
449,745 494,896 537,948 614,395 711,346
451,629 498,645 539,340 640,758 785,101
454,198 505,780 542,952 683,015 788,168
470,341 513,015 573,060 683,885 793,517

Վճարումները կը կատարուին 1904 նոյեմբեր 1էն սկսեալ Գահիրէի մէջ Ընկերութեան կեդրոնատեղիէն, իսկ Կ. Պոլսոյ, Աղեքսանդրիայի եւ Իզմիրի մէջ Քրէտի Լիոնէի կողմէ:

PHOENIX ASSURANCE L Cod

‚ՖԻՆԻՔՍ"

ESTABLISHED 1782

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1782 ԻՆ
ԿԸ ԳՈՐԾԷ Ի ՊՈԼԻՍ 1869ԷՆ Ի ՎԵՐ

ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵ.
Դրամագլուխ եւ պահեստի դրամ
Անգլ. ոսկի 4,218,000

ՖԻՆԻՔՍ սոսկ հրդեհի դէմ Ապահովագրական Ընկերութիւն մըն է, ծանօթ իր պատուաւորութեամբ եւ վնասուց մէջ իր անմիջական վճարումներով:

ՖԻՆԻՔՍ կ'ապահովագրէ հրդեհի եւ կայծակի դէմ ամէն տեսակ անշարժ եւ շարժուն ստացուածք, յոյժ նպաստաւոր պայմաններով:

Ընկերութեան նշանաբանն եղած է.

ՈՒՂՂԱՄՏՈՒԹԻՒՆ և ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄՆ ՎՆԱՍՈՒՑ: Ցա՛րդ վճարած է աւելի քան 27,000,000 անգլ. ոսկի:

Ընդհ. գործակալ Պոլսոյ եւ գաւառաց: Գ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ
Կիբալիս խան, Պանք Օրօմոնի քով Ղալաթիա

Փոխ գործակալք ի Պոլիս
ՌՈՒԲ. ԱԲԻԿԵԱՆ ՃԻՎԱՆ ԹԵՔԻԼԵԱՆ
Էմին պէյ խան Ֆնտըգլեան խան
45 Զնճիր ռեքերու
11—50 Ա. ԷՆՔԷԼՃԵԱՆ

ԳԵՂԵՑԻԿ ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

ՃԻՇԴ ՈՒԶԱԾՆԻԴ—ՃԻՇԴ ՓՆՏՌԱԾՆԻԴ
«Ժամանց կամ ընտանեկան խաղեր»
Զ. Տ. Ս. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Անհրաժեշտ ամէն մարդու.—Անհրաժեշտ ամէն ընտանիքի:

Կը գտնուի բոլոր գրավաճառաց քով եւ կեդրոնատեղին է Պ. Պալենց գրատունը:

Գին 5 Դահեկան

Աւելին օգտուեցէ՛ք 12—24

ԻԼԱՆ

(Խազինէի Խասսաի Շահանէ)

Խազինէի Խասսաի Շահանէյէ միւպայաա օլունաճագ ալէա սօֆ մուշամմա եաղմուրլուգ 96 ղրշ., սօֆ մուշամմա եաղմուրլուգ 78, փարլագ մուշամմա եաղմուրլուգ 69; Սօֆ վէ փարլագ մուշամմա եաղմուրլուգ պալաալ հիզալէրինէ մուարաղգամ ֆիյաթլէ թալիպի ձուհուրունա օլուպ մահը հալը Րումինին 13ինճի չէհարշէնպէհ կիւնիւ իհալէի էվվէլիյէսի իճրա գըլընաճաղընտան [illegible] թալիպ օլանլարըն թէմինաթ աքչէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէյի միւսթէսհիպէն եէվմը մէզքիւրտէ նիհայէթ սաաթ օնա գատար Խազինէի ճէլիլէի միւշարիւլէյհայա կէլմէլէրի:

Ֆի 9 Թէշրինի էվվէլ սէնէ 320 3—3

ԻԼԱՆ

Աչըգ մուխաքէրէ վարագալարը իչուն միւսթաճէլէն լուզում կէօրիւլէն 64 սանթիմ պօյընտա վէ 51 սանթիմ էնինտէ վէ 1000 թապագատան միւրէքքէպ սաֆի 71 քիլօ 214 կրամ կէլիւք վէ պէհէր թօփը 144 թապագա օլմագ իւզրէ 100,000 թապագա [illegible] քիւղըտը [illegible] մէվգիի միւնագասայա վազ օլընմըշ օլտուղընտան իթթասընա թալիպ օլանլարըն նիմունէ վէ շէրաիթի կէօրմէք վէ [illegible] թէքլիֆաթ ալմագ իւզրէ էվվէլ էմրաէ 100 ալ 10 հիսապըլա թէմինաթը նագտիյէ վէ եախօտ Տէրսաաէթ Թիճարէթ օտասըլա մուգավէլէթ մուհարրիրլիւինտէն մուսատտագ քէֆալէթը գավիլէլէրինի համիլէն ճումաարտէն մաադա պէհէր կիւն Բօսթա վէ Թէլէկրաֆ Նէզարէթի մէճլիսի իդարէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր:

Ֆի 13 Թէշրինի էվվէլ սէնէ 320

ՍՍԻ ՇՔԱՆՇԱՆ, ՓԱՐԻԶ 1900

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՔԱՐՄԷԼ ՕՐԻԱՆԹԱԼ

ԲՆԱԿԱՆ ԳԻՆԻ ԵՒ ԳՈՆԵԱՔ

ՌԻՇՈՆ ԼԸ ՍԻՈՆԻ (ՊԱՂԵՍՏԻՆ) մեծ մառաններէն

վաւերական կայսերական բժշկական ժողովոյ տարրալուծմամբ

1903 յունուար 2ին օր այցելեցինք Քարմէլ Օրիանթալի մառանները որ կը պարունակէին 600 տակառ եւ 49,000 շիշ: Մեր անձնական ընտրութեամբ, տակառներէն 26 եւ շիշերէն 24 նմոյշ առինք որոնց տարրալուծումը հաստատեց թէ Քարմէլի գինիները քիմիական բաղադրութենէ զուրկ

ԲՆԱԿԱՆ, ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ԵՒ ԲՈՒԺԻՉ ԵՆ

Բարիզի բժշկական Ֆաքիւլթէին բրոֆէսէօր Ա. ԲՈՒՇԷԻ, Պորտոյի գիտութեանց ֆաքիւլթէին բրոֆէսէօր ԿԱՑՈՆԻ, Համպուրկի քաղաքապետութեան երդուեալ քիմիագէտ Ս. ԷՆՈՔԻ, Ս. Բեդերսպուրկի կայսերական համալսարանին բրոֆէսէօր Ա. ԲԷԼԻ եւ Օտեսայի կայսերական համալսարանին բրոֆէսէօր Ա. ՎԵՐԻԿՈՒ կողմէ տարրալուծուած

ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻ ԱՄԷՆ ԿՈՂՄ: Դրասենեակ եւ մթերանոց. ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՔԱՐԱՔՕԸ, ՍԻԹԷ ՖՐԱՆՍԷԶ թիւ 145–147

9 Երիքերին եւ լացանի քաբսիւլներուն վրայ կպցուցեր գործարանին վաճառանիշը որ կը կրէ Քարմէլ Օրիանթալ Ընկ. բառերը 43–50

(ՎԱՃԱՌԱՆԻՇ)

ԱՄԷՆՈՒՆ ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆԸ ԱՊԱՀՈՎՈՒԱԾ

Ջղացաւութիւն, կէս գլխացաւ, քնահատութիւն, ինֆլիւէնզա եւ ամէն ջղային հիւանդութիւն, ապահով բուժում կը գտնեն տոքթէօռ ԳԸՌՕՆԷԼԻ հակաջղացաւական դեղահատներու միջոցաւ: Գին, տուփ, գրացուցակին հետ, 3 ֆրանք, բոլոր դեղավաճառաց քով կը գտնուի: Մթերանոց, Տոքթօռ Գռոնեէ եւ ընկ. 75ը Գօէթի փողոց, Բարիզ, Կ. Պոլիս, Ճ. Մեզիթի որդիք եւ ընկ. բոլոր դեղավաճառաց քով: 18–30

LA CONFIANCE

ԼԱ ՔՈՆՖԻԱՆՍ

Ապահովագրական Ընկերութիւն

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1844ԻՆ

Ֆրանսական կառավարութեան զօնթրոլին տակ գործող այս Ընկերութեան երաշխաւորեալ դրամագլուխն է 56,000,000:

Իր անխախտ սկզբունքն է ուղղամտութիւն եւ կանոնաւորութիւն իր բոլոր գործառնութեանց մէջ:

Ամէն աւրեք մեծ համարման եւ վստահութեան արժանացած այս Ընկերութիւնը միշտ գոհ մնացած է իր յաճախորդներէն նոյն իսկ ամէնէն հեռաւոր մասնաճիւղերուն դիմաց:

Ընկերութեան գրասենեակն է Գրէսի Լէոնեէ:

Այս Ընկերութեան Պոլսոյ գործակալութիւնն յանձնուած է հռչակաւորին ծանօթ ԳԱՌՆԻԿ ԱՃԱՌԵԱՆ որուն պէտք է դիմել հրդեհի վերաբերեալ ապահովագրութեանց կամ տեղեկութեանց համար:

Գ. Աճառեան կը վարէ նաեւ ծովային եւ կեանքի ապահովագրական գործակալութիւն:

Հասցէ — Պոլիս, Մահմուտ Փաշա, Պէօյիւք Եըլտըզ խան, Թիւ 14: 6 15–49

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ԺԱՄԱՆՈՒՄՆԵՐ

Հոկտ. 27ին Զիքիճի, Պօթէմէն:
» 28ին Անադոլի Սեւ ծովէն:
Նոյեմ. 1ին Սիոռասի, Մարսիլիայէն:

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Հոկտ. 27ին Զիքիճի ուղ. Մարսիլիա:
« 28ին Անադոլի ուղ. Մարսիլիա:
Նոյեմ. 2ին Սիոռասի, Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում եւ Նովորոսիսք:

Ա. կարգ Բարիզի համար 200 ֆր.
» » Մարսիլիայ » 160 »
Բ. » Բարիզի » 150 »
» » Մարսիլիայ » 120 »

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թոփհանէ քարափին վրայ:
15 11–50 Թ. ՈՒԸՊՈՒԼ

ՊԱԼՔԱՆ

ՌՈՒԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ, ՍՈՖԻԱ

Դրամագլուխ, պահեստ եւ երաշխաւորութեան գումար Ֆր. 7,500,000

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

1899ի ապահովագրութեանց գումարն է 19,534,276 ֆր.: Ամբողջ կեանքի վրայ եւ խառն ապահովագրութիւն, կրկին դրամագլխով, առանց օժտի դրամագլուխ այլեւայլ կարգադրութիւններով, չափաւոր սակերով ու նպաստաւոր պայմաններով: Ինչպէս մէկ տարուան ապահովագրութենէ յետոյ ապահովագիրը անվիճելի կը դառնայ, այսինքն Ընկերութիւնը ո՛ եւ է առարկութիւն չըներ ապահովագրեալին անձնասպանութեան, մենամարտի, ամէն կողմ ճամբորդելու պարագային, եթէ առանց իմաց տրուելու ալ կատարուի. Նմանապէս ո՛ եւ է սակի յաւելում չի պահանջեր: Ապահովագիրները վեց ամիս յետոյ [illegible] կը նորոգուին:

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Ներկայ ապահովագրութեանց գումարն է 460,267,203 ֆր.:

Գանձուած Ապահովագին 1,433,965 ֆրանք:

Ապահովագրութիւն փայտաշէն ու քարուկիր շէնքերու, կարասիներու եւ ապրանքներու՝ նպաստաւոր պայմաններով:

ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ ՃԻՒՂ

Ապահովագրութիւն վաճառքներու, շոգենաւերու մարմին աշխարհի ո՛ր կողմն ալ ուղեւորին:

1896ի շահաբաժինն է հարիւրին 18 ուկէս. 1897ինը՝ հարիւրին 18. 1898ինը՝ հարիւրին 18 եւ 1899ինը՝ հարիւրին 16:

Ընկերութեան դրամատուններն են ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷ Կ. Պոլիս, ԱՆԿԼՕ-ԱՒՍՏՐԻԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ, Լոնտոն, ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ, Սոֆիա:

Գործակալ ընդհանուր Թուրքիոյ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ:

Կ. Պոլիս Ղալաթիա, [illegible] խան, Օսմ. Պանքային դիմաց: 31 15–50

Գաւառաց համար պատուաւոր երաշխաւորութեամբ գործակալներ կ'ընդունուին:

SANTAL SALOLÉ LACROIX

ԳԱԲՍԻՒԼՆԵՐԸ

Միզային գործարանի հիւանդութեանց դէմ գործածուող դեղերուն ամէնէն ազդուն եւ ամենալաւ խրատելին է: 31, Rue Philippe-de-Girard, PARIS.

Վաճառատեղին՝ դեղարան Լադուռեա

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

10,000,000 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՎ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ Ղալաթիա
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ՝ Պոլիս, Եէնի Ճամի
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ՝ Բերա, Շիշակ ճամբան Թ. 347

ԳԼԽԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆԻ ԵՒ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ

Ատալիա, Ատանա, Այտըն, Աֆիոն-Գարահիսար, Հալէպ, Աղեքսանդրիա, Էտիրնէ, Էնկիւրի, Պաղտատ, Պէյրութ, Պրուսա, Գասթեմոնի, Դամասկոս, Գոնիա, Լառնագա, Գահիրէ, Մէրսին, Միտիլլի, Ուշաք, Բորդ-Սաիտ, Սելանիկ, Սամսոն, Սըվազ, Իզմիր, Տրապիզոն:

Որոշուած պայմանաժամով կամ ընթացիկ հաշուի (գօնթ-գուրան) փոխատուութիւն կ'ընէ, արժեթուղթեր կամ փոխանակագիրներ (բոլիցա) պահեստ առնելով:

Փոխանակագիրներ կը զեղչէ: Թուրքիոյ եւ օտար երկիրներու գլխաւոր քաղաքներուն վրայ փոխանակագիրներ, չէքեր, վարկագիրներ եւ հեռագրական օրտիններ կուտայ:

Ընթացիկ հաշիւներ կը բանայ, արժեթուղթեր եւ արժեքաւոր առարկաներ կ'ընդունի ու կը պահէ:

Թուրքիոյ եւ արտասահմանի մէջ կտրօններ եւ փոխանակագիրներ կը գանձէ, սակարանական հրամաններ կը գործադրէ, զանազան տեսակ դրամներ կը փոխէ, կ'առնէ ու կը ծախէ:

Օսմ. Պանքան հետեւեալ պայմաններով եւ տոկոսներով դրամ պահեստի կ'ընդունի.—

2 տարի պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 100ին 3 ու կէս տոկոս կուտայ. մէկ տարի պայմանաժամով պահեստի համար՝ տարեկան 100ին երեք: 6 ամիս պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 2 առ հարիւր, 3 ամիս պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան $1^1/_2$ առ հարիւր:

Այսօր գործակալութիւնը վերոյիշեալ բոլոր գործառնութիւնները կը ստանձնէ, եւ աւելի զատ ապրանքներու վրայ փոխատուութիւններ կ'ընէ եւ գօնսինեասիոնով եւ ազատ տէբոզիթօյով ապրանքներ աւանդ կ'ընդունի:

Բերայի մասնաճիւղը նմանապէս կը կատարէ Պանքային վերոյիշեալ բոլոր գործառնութիւնները (բացի ապրանքներու վրայ կատարուածներէն), եւ անմիջապէս յանձնելու պայմանաւ կը գնէ եւ կը ծախէ զանազան վիճակահանութեանց արժեթուղթեր, ինչպէս Վիլ տը Բարիի, Րումելիի երկաթուղեաց, Հելլենական կամ Բանամայի վիճակահանութեան արժեթուղթեր եւլն. եւլն.: Պոլսոյ գործակալութիւնը եւ Բերայի մասնաճիւղը կը ծախեն նաեւ Րումէլի Երկաթուղեաց արժեթուղթերու բրոմեսները եւ Օսմ. Պանքային Թուրքիոյ մէջ հաստատուած միւս բոլոր գործակալութիւններուն նման կ'ընդունին տարեկան 2% տոկոսով մինչեւ 10ը օսմ. ոսկի, ընթացիկ հաշիւ բանալով:

Օսմ. Պանքան $3^1/_2$% ֆրանսական եւ 3% գերմանական Ռանթերու փոխարէն գումարներ փոխ կուտայ, պզտիկ ընթացիկ հաշուի դրութեամբ. յիշեալ Ռանթերը՝ պահեստի դրուած արժեթուղթերու յատուկ տուփէին մէջ կը պահուին: Պահեստի դրուածներու քանակին աւելնալուն առ համեմատութեամբ, եղած փոխատուութիւնն ալ հետզհետէ կ'աւելնայ:

ԹԸ ԿՐԷՇԱՄ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԼՈՆՏՈՆ

Ընկերութեան գոյքը 1900 դեկտեմբերին	Ֆր. 217,206,050
Տարեկան հասոյթ ապահովագիններէ եւ տոկոսներէ, 1900 դեկտ. 31ին	» 33,303,250
Վճարումներ՝ բաժնետէրերու, ապահովագրութեան պայմանագիրներու, վերադնումներու, եւլն. Ընկերութեան հիմնարկութենէն՝ 1848էն ի վեր	» 488,726,400
1900ի տարեշրջանին մէջ Ընկերութիւնը 5556 ապահովագիր յանձնած է, որ կը ներկայացնեն	» 44,751,575

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն՝ ԷՏՈՒԱՐՏՍ ԷՆՏ ՍԸՆ

Մէյտանճըգ փողոց, Ալալէմճի խան, Պոլիս, իսկ Ղալաթիոյ մէջ՝ Ալեքսիատի խան եւ Մէյմէնէթլի խան, Թիւ 8:

ԲԱԹՐԻՈԹԻՔ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.	ԿԱՐՏԻԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
1824ԻՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ	1821ԻՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 1,500,000 անգլիական ոսկի	ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 2,000,000 անգլիական ոսկի

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

5 Ընդհանուր գործակալ ԷՏՈՒԱՐՏՍ ԷՆՏ ՍԸՆ, Ալալէմճի խան, Պոլիս 14–48

ՌՈՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

COMPAGNIE ROSSIA D'ASSURANCES

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Բեդերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ. ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու առողջէ խորտակուելուն դէմ, ինչպէս նաեւ կեանքի վրայ, ամէն կարգէ պայմաններով:

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջովին վճարուած	10,[illegible] 7 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	14 58[illegible],000 »
Ապահովագրութիւններուն վճարուած գումար	31[illegible],768 000 »
1901 տարուան մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	[illegible]6 585 8[illegible]0 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Աղարեան խան, Վոյվոտա, Ղալաթիա:

Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՄԻԶ 11 12-50

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլի Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Գոմօ	[illegible]497	Կոզ	[illegible]11	[illegible]	724	Րոզարիօ	136
Ալէքօ	3607	Գոնկօ	[illegible]906	Կրոտոնօ	1195	Մարէնկօ	2273	Սաֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գորսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	37[illegible]9	[illegible]	1735
Արիոստօ	2277	[illegible]	43[illegible]1	Հիտալկօ	1581	[illegible]	33[illegible]7	Սիլվիօ	1193
Գասանօ	1822	Տուրինօ	987	[illegible]	3[illegible]2	Միլ	1057	[illegible]	1203
Գորոտինօ	1264	Տուրօ	[illegible]383	Հորաթիօ	36[illegible]0	[illegible]	1735	Թասսօ	1323
Գրաւօ	1076	[illegible]	1713	[illegible]	595	[illegible]	[illegible]49	Թ. Ուիլսըն	15[illegible]6
Գրիւնօ	841	Տրամօ	5[illegible]4	Իակ	2354	[illegible]	1033	[illegible]	3327
[illegible]	448	Էպրօ	2464	[illegible]	5[illegible]40	[illegible]	41[illegible]0	[illegible]	1470
Ֆէյրօ	1371	Էլտորատօ	1520	[illegible]	10[illegible]0	[illegible]	4036	[illegible]	487
[illegible]	1337	[illegible]	84	[illegible]	1053	[illegible]	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	9[illegible]4	[illegible]	[illegible]807	[illegible]	687	Վասք	1914
[illegible]	1084	[illegible]	1828	[illegible]	17[illegible]0	[illegible]	510	Վոլօ	1289
[illegible]	[illegible]	Ֆլամինկ	[illegible]49	[illegible]	[illegible]038	[illegible]	229	[illegible]	2336
[illegible]	831	Ֆրանչիսքօ	4582	[illegible]	2272	[illegible]	1663	[illegible]	135
Քլիօ	697	[illegible]	306[illegible]	Լիվոնօ	1[illegible]3	Րոլլօ	1613	[illegible]	120
[illegible]	4[illegible]	Կիկանօ	1[illegible]43	[illegible]	81[illegible]	[illegible]	1789		

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է:

Մուրիլօ շոգենաւը, նաւապետ Պոքսոլ:

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուի:

Միլազօ շոգենաւը, նաւապետ [illegible], ամսոյս 31ին:

Դիմել առ Գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՋՕՏ

Թիւ 22–24, Քիւչիւք Մէլլէթ խան, Ղալաթիա 10 40–50

COMP RUSS

Navigation a Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ

Հոկտեմբեր

Դշ. 12/25 Սեվաստոպոլ ժամը 10ին առտուն
Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս, Թարապլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Բոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին իրիկուն:
Եշ. 14/27 Օտեսա ժամը 10ին առտուն:
Շբ. 16/29 Մէթէլին, Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին առտուն:
13 Օտեսա ժամը 2ին իրիկուն: 1–50

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրփուլի եւ [illegible] միջեւ [illegible]

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Էջիբթիան	10500	[illegible]	3500
[illegible]	10500	[illegible]	3500
[illegible]	10500	[illegible]	3500
[illegible]	9000	[illegible]	3500
[illegible]	9000	[illegible]	3500
[illegible]	8000	[illegible]	3500
[illegible]	8000	[illegible]	3500
[illegible]	8000	[illegible]	[illegible]50
[illegible]	8000	[illegible]	3000
[illegible]	3700	[illegible]	9[illegible]
[illegible]	3700	[illegible]	80[illegible]
[illegible]	3700	[illegible]	8[illegible]
[illegible]	3500		

[illegible]

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել

ԷՏՎԱՐ ԼԱՑՈՆՏԷՆ

Ղալաթիա, քարափին վրայ

12 49-50 [illegible]

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

Որ ամիսը երկու անգամ կը բանեն Լիվրփուլի եւ Արեւելքի միջեւ.

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
[illegible]	18900	[illegible]	[illegible]59
[illegible]	18900	Քաթալոնիա	4841
Լուքանիա	12950	[illegible]	3229
Քամբանիա	12950	[illegible]	2948
Ուլթոնիա	8845	Քիպրիա	2936
Ումպրիա	8128	[illegible]	2935
Էթրուրիա	8120	[illegible]	2552
Սէրվիա	7392	Ալէբբօ	[illegible]81
[illegible]	7269	[illegible]	16[illegible]1

Սիբրիա շոգենաւը, նաւապետ Պէրլօու, ամսոյս 29ին Լիվրփուլէն հոս կը ժամանէ ընդհանուր ապրանքով:

Դիմել առ ՃՈԼԻ Ե. ՍԻԿԷՐ Joly et Seagor

32 - 50

Մէյմէնէթլի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց: 14

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԵՐԻՍՈՒՖԵԱՆ

ՊԻԵՐ ՏԸ ՔՈՒՐՍԷԼ

ԲԱՐԻԶԻ ԳՈՐԾԱՒՈՐՈՒՀԻՆԵՐԸ

ՄԵԾ ՈՒ ԱՆՏԻՊ ՎԷՊ

ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

Ռ.

ԲԱՐԻԶԻ ՄԱՅՐԸ

— Տիկին, պէտք է խոստովանիմ թէ հարուստ չեմ...

Դարձեալ ժպիտի ծամածռում մը առաջ եկաւ պառաւ կնոջ դէմքին վրայ, ինչպէս քիչ մը առաջ:

— Այսօր մարդ աղքատ է, վաղը կրնայ հարստանալ, օրիորդ:

— Իմ արհեստիս մէջ հաւանական չէ այդ բանը:

— Պ. Տիւրիվէի մօտ էր ապրուստը կը ճարէ մարդ... կը հաւատեն թէ պարգեւներ ալ կը տրուին հոն... Ուրիշներէն լսեր եմ. որովհետեւ տակաւին տեսած չունիմ:

— Տիկին, կարելի է որ այդպէս ըլլայ, բայց առ այժմ ապրուստի ճղճիմ միջոցներու միայն կրնամ դիմել:

— Ձե՞ք կրնար 40 ֆրանք տալ:

— Ո՛չ... շատ սուղ է ինծի համար:

— Այն ատեն պէտք է գոհանաք խցիկով մը:

— Շա՛տ լաւ:

— 35 ֆրանքի վարձու կուտամ... Ձեզի համար 30 ֆրանքի կ'ըլլայ. 5 ֆրանք ալ սպասարկութեան համար:

— Կ'ընդունիմ:

— Սպասեցէք: Հիմա ցոյց պիտի տամ ձեզի:

Պառաւը ճռինչ ձայնով մը կանչեց.

— Կիւսթա՛վ:

Գանգրահեր ու յաղթանդամ սպասաւոր մը, առատ գոգնոց մը կապած, որ մաքրութիւնը կասկածելի շապիկ մը հագած ու մաշած վարդագոյն փողկապ մը դրած ցուցամոլութեամբ, իր տխմար դէմքը ցոյց տուաւ:

— 12 թիւ սենեակը օրիորդին ցոյց տուէք:

Կիւսթավ ձեղնայարկի սենեակի պէս խցիկ մը առաջնորդեց Սիւզանը, ուր հազիւ ոտքի վրայ կրնար կենալ մարդ:

Ձմեռը Սիպերիա էր հոն, բայց ամառը Սենեկալ:

Իբր կարասի, երկաթէ մահճակալ մը կար, ճերմակ տախտակէ [illegible] մը, աթոռ մը, կաղ զարդասեղան մը, ջուրի ճաթած աման մը եւ կոտրած կոնք մը:

Գունաթափ եւ ճաթռտած թուղթը քսուած լուցկիի հետքեր կը կրէր ամէն կողմ եւ շատ մը տեղերէ ալ պատռուած էր:

Այդ նեղկծուկ խցիկը կը լուսաւորուէր ծխատարի նման պատուհանէ մը, որուն մէջէն երկինքին մէկ անկիւնը կը նշմարուէր վառարանի խողովակներու անտառի մը մէջէն:

Սիւզան, հակառակ իր ցոյց տուած արիութեան եւ համակերպութեան, շատ տխրեցաւ:

Թշուառ փողոցի սենեակը յիշեց, ուր ամէն առտու իրեն կը ժպտէր ընտանեկան [illegible]: Ալ եւս չէր ուզեր խորհիլ կոմսուհիին տան մէջ իրեն յատկացուած յարկաբաժնին վրայ, քանի որ զայն վայելելու իրաւունք չունէր:

Եթէ երբեք հանգստաւէտ չէր գտներ զայն, մաքրութեան ու զուարթութեան կողմէ կրնար ապահով ըլլալ... Ատիկա սփոփանք մըն է կեանքի անձկութիւններուն համար երբ առաւօտուն, արեգական ճառագայթ մը քիչ մը արիութիւն կը ներշնչէ, տոկալու համար օրուան յոգնութիւններուն եւ տառապանքներուն:

— Գէր չէք, կրնաք սենեակին մէջ դառնալ առանց նեղուելու, ըսաւ Կիւսթավ թանձր ծիծաղով մը:

Հէգ աղջիկը կրցաւ զսպել իր սրտի ճմլումը:

Ի՞նչ հարկ ունէր ուրիշ տեղ սենեակ փնտռել... Կը գուշակէր թէ լաւագոյն սենեակ մը չպիտի կրնար գտնել:

Դարձեալ մեծ խոնջէնք մը կը զգար ու կամքը կը պակսէր:

Սիւզան վար իջաւ:

— Սենեակը յարմարեցա՞ւ, հարցուց պառաւը:

— Այո՛, տիկին:

— Լա՛ւ, անուննիդ եւ մականուննիդ գրեցէք արձանագրութեան տոմարին վրայ... կ'ուզեմ որ ամէն ինչ կանոնաւոր ըլլայ. խիստ է ոստիկանութիւնը. կատակ չըլլար:

Սիւզան հլուօրէն գրեց ուզուած տեղեկութիւնները:

— Կրնաք ձեր գոյքերը բերել, յարեց պառաւը:

— Գոյք չունիմ:

— Ա՛հ... շա՛տ լաւ, պէտք է կանխիկ վճարէք:

Գործաւորուհին չկրցաւ զսպել սրտնեղութեան շարժում մը:

— Երեսունըհինգ ֆրանք է տալիքնիդ, յարեց պառաւը... Տասնըհինգ օր առաջ իմաց պէտք է տաք, երբ սենեակէն ելլել ուզէք... Ես ալ այդպէս պիտի ընեմ երբ ստիպուիմ ձեզ հանել սենեակէն:

— Պատճառը սա է որ...

— Ի՞նչ, դրամ չունի՞ք, ըսաւ պառաւը [illegible] դէմքով մը:

— Քսա՛ն ֆրանք ունիմ ընդամէնը:

— Ջի՛ բանէր... Տեղեկութիւն պիտի առնեմ թէ Պ. Տիւրիվէի քով մտա՞ծ էք ստուգիւ:

— Ո՛չ, տիկին, կը կարծե՞ք որ ձեզ խաբելու եկած ըլլամ...

— Ո՛չ, անտարակոյս... բայց այսօր մարդ այնքան խաբէութիւններու զոհ կ'երթայ որ... Առ այժմ չեմ կրնար սենեակը վարձու տալ ձեզի, եթէ երբեք տասնըհինգ օրուան վարձքը չվճարէք գէթ:

— Կ'ընդունիմ:

— Ատիկա ալ կ'ընեմ, որովհետեւ ձեր դէմքը վստահութիւն կը ներշնչէ:

Սիւզան տասնըհինգ ֆրանք վճարեց պառաւին. կէս ֆրանք կը մնար [illegible] համար, բայց կը խորհէր թէ տասնըհինգ օր ապաստան մը պիտի ունենար:

Պառկելէ առաջ, նամակ մը գրեց Լէօքատիի, պատմելով անցած դէպքերը, եւ որովհետեւ անօթութիւն չէր զգար, կանուխ պառկեցաւ:

Քունը շատ վրդովելի եղաւ: Ամէն կողմէն ձայներ եկան. սանդուխին վրայ աղմուկ, պոռչտուքներ, վիճաբանութիւններ, կռիւ՝ երբեմն մարդու մը եւ կնոջ մը միջեւ:

Գիշերուան ամէն ժամուն վարձակալները կը դառնային ծանր քայլերով. կառապանները կը հրէին ու կօշիկնին տախտակամածին վրայ կը ձգէին աղմուկով, եւ ի վերջոյ կը պառկէին:

Սիւզան շատ գէշ գիշեր մը անցուց:

Բարեբախտաբար, յաջորդ օրը աշխատութեան ձեռնարկելով մոռցաւ իր տառապանքները, որոշած ըլլալով իր նոր կեանքին անձնատուր ըլլալ բոլորովին:

Աշխատասէր ըլլալով, քիչ ատենուան մէջ իրազեկ եղաւ ընելիք գործին, որ չէր նմաներ Ռօշէլ Միլլէրի վաճառատան մէջ կատարած փափուկ ու [illegible] աշխատութեան:

Պ. Տիւրիվէի աշխատանոցին մէջ ճաշակի ու քմայքի չափը չէր դառնար գործը, այլ պէտք էր հասարակ վաճառքներ պատրաստել՝ կարելի եղածին չափ շուտ: Այդ վաճառատան ապրանքները փոքր խանութպաններու եւ [illegible] համար կը շինուէին:

Կէս օրէն յետոյ, վաճառատան պաշտօնեան Պ. Տիւրիվէի շնորհաւորեց իր նոր գործաւորուհին՝ ցոյց տուած ճարտարութեան համար, ու խոստացաւ որ [illegible] չպիտի կորսնցնէ զինքը:

Իրիկուն ըլլալէ առաջ, գործատէրը նորէն Սիւզանի քով գնաց ու մտերմիկ շեշտով մը ըսաւ.

(Շարունակելի)